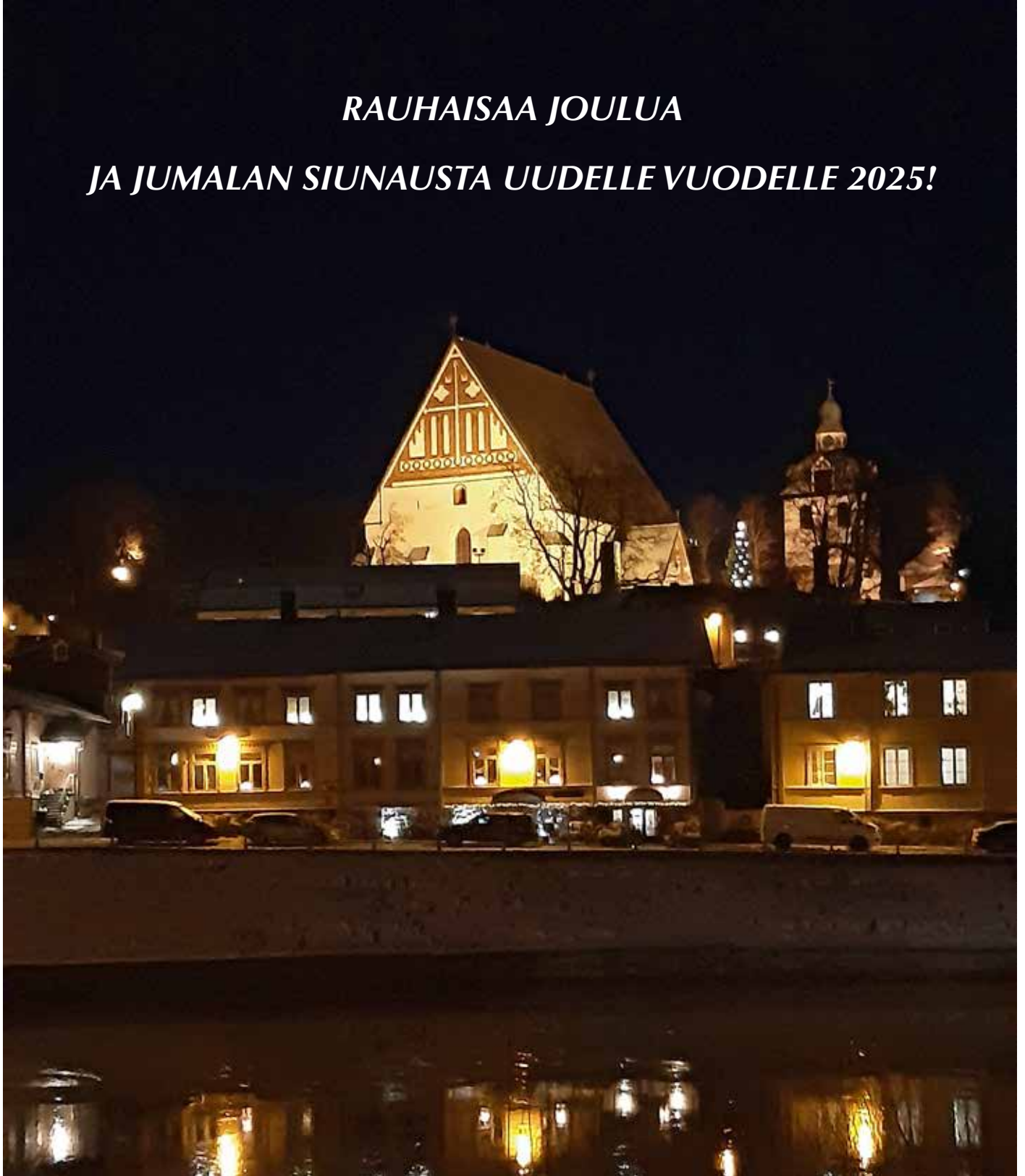
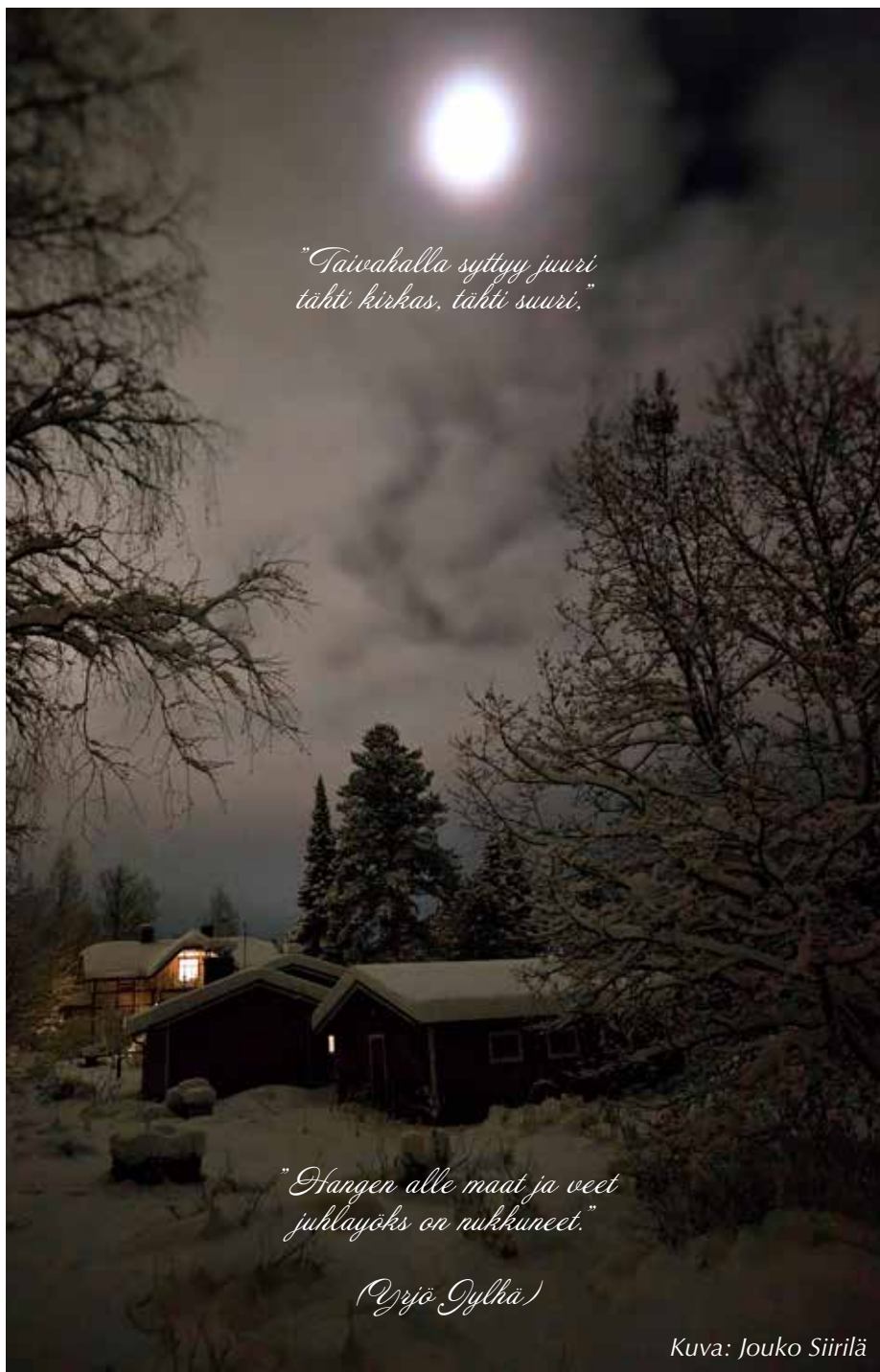

RAUHAISAA JOULUA

JA JUMALAN SIUNAUSTA UUDELLE VUODELLE 2025!

*"Taivahalla syttyy juuri
tähti kirkas, tähti suuri."*

*"Hangen alle maat ja veet
juhlayöksi on nukkuneet."*

(Pyry Jylhä)

Kuva: Jouko Siirilä

Kannen kuva: Porvoon tuomiokirkko, Mailiss Gustafsson.

Tässä numerossa

Pääkirjoitus.....	2
Puheenjohtajan tervehdys.....	3
Ihana "Jouluyö, juhlayö, päättynyt kaikk' on työ"	4
Seppo Ahonen 1947-2024.....	6
Uskottiinpa ennenkin.....	7
Toivo Sukarin yrittäjätarina on opas joka kasvattajalle ja opettajalle.....	8
Joulun ihme – Valo tuli pimeyden keskelle	12
Pyhitetty olkoon sinun nimesi – mitä se merkitsee?	13
Fysioterapeutti tekee töitä "pienen enkelien" kanssa	13
Siionin tyttäret - naiset lestadiolaisen perinteen välittäjinä Pohjanmaalla vuosina 1927–2009.....	16
Rooma on kirkkojen ja pyhiinvaellusten kaupunki	18
Yrittäjyys ja avioliiton vaaliminen ovat työtä itsenäisyyden hyväksi	19
Kera Group Oy:n Tallinnan tilat ja Viron ev.-lut. kirkko tutustumisen kohteina	22
Yrityssperheen Tallinnan matka 2024..	25

JÄSENEKSI YRITYSPERHEESEEN

Jäsenhakemuksen voit täyttää
ja lähettää helpoimmin
kotisivuillamme linkistä www.yrityssperhe.fi kohdasta "Jäsenyys".
Kirjoita kaikki pyydetty tiedot
huolellisesti. Jäseneksi voi liittyä
jokainen yhdistyksen arvot
hyväksyvä yritys, yrittäjä tai
yrittäjyydestä kiinnostunut.

Yritysjäsenen vuosijäsenmaksu
on 50 euroa, henkilöjäsenen
20 euroa. Voit liittyä mukaan
myös kannatusjäsenenä, jolloin
jäsenmaksu min. 100 euroa
vuodessa. Halutessasi voit tuki
lähestyä jäsenasiassa kirjallisesti
toimitusta tai hallituksen jäseniä.

Hallitus käsittelee hakemukseksi
viivyttämättä ja lähettää sinulle
tiedon jäseneksi hyväksymisestä.

Lämpimästi tervetuloa
Yrityssperhe ry:n jäseneksi!

Julkaisija Yrityssperhe ry

Toimituksen osoite:

Jouko Siirilä, Laituritie 3 A 3 14200 Turenki
0400 9970516, jomasi@hotmail.fi

Jäsenrekisteriasiat:

Timo Jokela
040 511 8250, timo.jokela@gmail.com

Toimitus:

Päätoimittaja Jouko Siirilä 0400 997 516
jomasi@hotmail.fi

Sivunvalmistus Mekkala Tmi/Jarkko Kokkala
0400 877 628
jarkko.kokkala@lightpress.com

Ilmoitusvastaava Pekka Kemppainen
0400 538 900
pekka@kempiiri.fi

Lehden jakelu: Yrityksille 380 kpl.
Lehti ilmestyy kaksi kertaa
vuodessa.

Painopaikka: Lightpress Oy
Nummenniityntie 28
20780 Kaarina
Puh. (02) 277 4444
www.lightpress.com

Puheenjohtajan tervehdys

Tämä vuosi on ollut monella tapaa haasteellinen. Suomen Yrittäjien tekemän tutkimuksen (Pk-yritysbarometri 2/2024) mukaan yritysten odotukset ovat kuitenkin parantuneet merkittävästi kohti loppuvuotta. Matalaksi laskenut inflaatio ja laskuun kääntynyt korkotaso käänsivät odotukset nousuun, mutta epävarmuus hidastaa silti investointeja.

Odotukset kannattavuudesta eivät ole vielä kukaan palautuneet positiivisiksi vuodesta 2021 jatkuneen laskun jäljiltä. Joillakin aloilla haasteena on raaka-aineiden hintojen nousu, jota ei ole pystytty siirtämään lopputuotteen hintaan ja se heikentää kannattavuutta.

Taloustilanne ja sen seurauksena heikentynyt yritysten luottokelpoisuus yhdistettynä tiukempaan pankkitoiminnan sääntelyyn näkyvät yritysten ulkoisen rahoituksen käytössä. Yritysbarometrin mukaan alle puolella pk-yrityksistä on lainaa pankista tai muusta rahoituslaitoksesta.

Kaikkien negatiivisten uutisten keskellä meidän on tärkeää pitää toivoa ja positiivisuutta yllä. Itselläni on kiitollinen mieli, että sain olla järjestämässä Yrityssperheen yrittäjäpäiviä, jotka pidettiin tänä vuonna poikkeuksellisesti Suomen rajojen ulkopuolella Virossa. Yrittäjäpäivät järjestettiin myös poikkeukselliseen ajankohtaan lokakuussa entisen syyskuun sijaan. Tämä johtui jäsenistön toiveesta, koska syyskuussa on vielä monella sadonkorjuuta, marjastusta ja muita puuhia. Yrityssperheen porukan kanssa on aina ollut mukavaa ja antoisaa viettää aikaa.

Ensi kevääälle, vapun tienoille, olemme järjestämässä matkaa Italiaan Garda-järvelle. Tervetuloa mukaan upeisiin maisemiin kivan porukan kanssa.

Joulukuu tuo mukanaan rauhoittavan tunnelman ja voimme pysähtyä hetkeksi arjen kiireiden ja huolien keskellä ja pohtia, mitä joulun sanoma merkitsee meille. Joulukuun muistuttaa meitä siitä, kuinka tärkeää on pitää huolta toisistamme ja jakaa ilon hetkiä läheisten kanssa. Joulun sanoma tuo mukanaan toivon, rauhan ja rakkauden. Ne ovat arvoja, jotka voimme siirtää myös arkeemme. Ollaan valmiita antamaan ja vastaanottamaan – ei vain lahjoja, vaan myös ystävällisyyttä ja ymmärrystä.

Toivotan kaikille lukijoille rauhallista joulua sekä siunausta tulevaan vuoteen! Jatketaan yhdessä eteenpäin, pidetään mielessä joulun sanoma.

Sirkka Kokkonen

Yrityssperhe ry:n puheenjohtaja

(Armon sävel, numero 2) Kuvat: Jouko Siirilä ja Wikipedia

Ihana "Jouluyö, juhlayö, päättynyt kaikk' on työ"

Mitä olisikaan jouluihin ilman kaikkialla maailmassa tunnettua laulua "Jouluyö, juhlayö"! Sen kirjoitti vuonna 1816 nuori pastori Joseph Mohr (1792-1848). Laulun nimi saksan kielellä on "Stille Nacht, heilige Nacht" ja se perustuu suoraan jouluevankeliumiin (Luuk. 2:1-14). Laulun syntyvaiheet ovat viehättävät, erikoiset ja paljon tutkitut. Laulu on käännetty ainakin 144 kielelle, suurempiakin lukuja on esitetty.

Laulun synnystä noin kaksi sataa vuotta sitten on esitetty erilaisia tarinoita. On kerrottu jouluaatosta vuonna 1818 Oberndorfin pienessä kylässä lähellä Salzburgia Itävallassa. Siellä valmistauduttiin jouluyön messuun Pyhän Nikolain

kirkossa. Pappi valmisti saarnaansa ja mietiskeli Raamatun jouluevankeliumia. Silloin ovelle koputettiin. Vieraskertoi, että ylhäällä vuoris-
tossa miilunpoltajan vaimo on synnyttänyt lapsen ja ovat pyytäneet pappia kastamaan.

Mohr sonnustautui matkaan heti, jotta hän ehtisi tulla takaisin ennen illan joulupalvelusta. Nähdessään lapsen hän liikkui ja mietti, että juurihan hän luki Raamatun tekstin: "Teille on tänä päivänä syntynyt...". Vapahtaja syntyi syntisille autuudeksi. Palatessaan takaisin hän mietti pari vuotta aikaisemmin (uusimman tutkimuksen mukaan) kirjoittamaansa laulua "Jouluyö, juhlayö".

Alun perin laulussa oli kuusi säkeistöä

Samaan jouluhartauteen v.1818 tuli muusikoksi läheisen Arnsdorfin kylän 31-vuotias opettaja Franz Gruber (1787-1863), joka hoiti myös sivutoimenaan urkurinvirkkaa Oberndorfin seurakunnassa. Hän sävelsi papin runon nopeasti. Ja sitten laulamaan. Mutta pahaksi onneksi kirkon urut olivat tuolloin rikki. Niinpä pappi ja kanttori lauloivat sen kitaransäestyksellä. Mohr lauloi tenorina melodiana ja bassobaritoni Gruber toisen äänen.

Paikkakunnalle tullut urkujen korjaaja Karl Mauracher kuuli sävelmän Gruberin

soittamana ja vei laulun heti Zillertaliin, Tiroliin ja muihin paikkoihin. Pian laulua esitettiin myös Leipzigin. Näin laulu tuli heti tunnetuksi koko Saksassa ja siellä myös hovin keskuudessa. Pian Amerikasakin tunnettiin tämä hieno "Jouluyö, juhlayö".

Urkuri Gruber itse kirjoitti 35 vuotta myöhemmin Berliinin kuninkaallisen hovisoittokunnan johtajalle kirjeen, jossa selitti tämän laulun syntytarinan siitä, kuinka pastori Mohr oli tullut hänen luokseen joulurunonsa kanssa ja pyytänyt sävellystä.

Laulu "Stille Nacht" oli mukana jo Suomessakin käytetyssä A. Rischen kokoelmassa "Das

Jouluseimi Janakkalan Turengissa.

Joseph Franciscus Mohr (1792-1848).

geistliche Volkslied. Bielefeld und Leipzig 1867." Alkuperäisessä laulussa oli kuusi säkeistöä (esim. katolinen virsikirja Gotteslob 1975), mutta yleiseen käyttöön laulu tuli kolmesäkeistöisenä (alkuperäiset 1. ja 2. ja 6.säkeistö). Suomessa "Jouluyö, juhlayö" -laulu tuli käännettynä käyttöön erityisesti lehtori, lääkäri ja säveltäjä Erik August Hagforsin Jyväskylän seminaarille toimittamassa kokoelmassa Suomalainen Lauluseppele II, 1883, välityksellä. Siihen laulun oli suomentanut Jyväskylän kaupunginsaarnaaja pastori Gustaf Oskar Schöne-
man (1839-1894), runoilija-nimeltään K. O. Kaunonen.

"Hiljainen yö, pyhä yö"

Mohrin joululaulusta on tehty useita suomennoksia, joista yksi on muun muassa Evankeliumiyhdistyksen kokoelmassa Nuori Siion, 1929, nr. 22 (suom. rovasti K. V. Tamminen). Pelkkä sävelmä otettiin myös jo vuonna 1887 Evankeliumiyhdistyksen Siionin Kanteleen sävelmistöön, nimittäin lauluun SK 1885 nr. 160 (sen teksti on tanskalainen: "Rohkene, esille, uskossa Jeesusta lähene"). Mohrin ja Gruberin laulu on nykyisessä (1999) Siionin Kanteleessa nr. 15. Myös lestadiolaisliikkeessä "Jouluyö, juhlayö" on ollut useissa kokoelmissa.

Alkuperäistä St. Nicolai -kirkkoa ei enää Oberndorfissa ole, sillä se piti purkaa tulvauhkien takia v.1899. Uusi kirkko rakennettiin Neue-Oberndorfiin ja vihittiin v.1905. Vuonna 1924 tehtiin päätös erityisen Gruber-Mohr-muistokappelin rakentamisesta. Työ viivästyi muun muassa sodan takia. Vasta vuonna 1937 vihittiin uusi Gruber-kappeli, joka nyt ylläpitää Stille Nacht-laulun muistoa ja historiaa.

Esikoiset ry:n laulukirjassa Armon sävel, Hengellisiä lauluja (2022) oleva Joseph Mohrin "Jouluyö, juhlayö" -käännös seuraa perinteistä suomennosta. Miettikäämme sen myötä laulun "Jouluyö, juhlayö" sanomaa ja sisältöä. Mitä tämä yhdeksi maailman tunnetuimmaksi joululauluksi nimitetty laulu oikein sanoo? Siinä on ensiksikin mahtava tunnelma. Sellainen, johon laulajan on pakko mennä mukaan. Itse asiassa se tempaa laulajan suloiseen ja herkkään syleilyynsä. Ajatelkaa saksankielisen alkutekstin liikkeellelähdon sanoja "Stille Nacht, Heilige Nacht" - hiljainen yö, pyhä yö! Ja laulussa on ihmeellistä rauhaa, jota hieno sävelmä kannattelee. Siinä on äiti ja isä, jotka seuraavat lapsensa unta, "seimikätkyessään, seimikätkyessään". Joulun lapsi, pieni lapsi seimessä koskettaa sydämiemme kieliä. Voi miten herttaista, voi miten

Franz Xavier Gruber (1787-1863).

kaunista. Joulua ei olisi ilman tätä seimen lasta, Jeesusta.

"Täytetty nyt on työ"

Mutta runosta löydämme myös paimenet, jotka ovat vaativassa työsssänsä ulkona kedolla, siinä on arki ja pimeys, kova työ, pedot ja vaarat. Mitä tämä meille puhuu? Eikö sitä, että tänäkin päivänä maailmassa on paljon pimeyttä. Eikö sitä, että pimeys tarkoittaa myös turmelusta ja syntiä, orjuutta, jota varten Jumalan oli tehtävä pelastussuunnitelma meille ihmisille, syntisille.

Mikä se pelastussuunnitelma oli? Se, että Jumalan Poika Kristus syntyy meille Vapahtajaksi. Niinhän laulussa enkelit sanovat: "Kristus syntynyt

on", teille, meille. Ja vielä on viimeisessä säkeistössä alleviivattava sanoja "täytetty" ja "kunnia". On kysymys Jumalan kunnia. Mutta "kunnia" ei ole vain valonhohdetta ja enkeleitä, vaan sitä, että "työ on täytetty", se syntisen ihmiskunnan pelastussuunnitelma, se armon suunnitelma ja työ, että meille syntyy Vapahtaja. Tärkeä ilmaisu "täytetty nyt on työ" on säilynyt myös Armon sävel -kirjassa.

"Teille on tänä päivänä syntynyt Vapahtaja, Hän on Kristus" (Luuk. 2:11). Ihmeellistä, että meitä väärin tehneitä ei syytetä synneistämme, vaan Jumalalla on meitä kohtaan hyvä tahto. "Olkoon suosio suur". Ja mekin saamme osoittaa hyvää tahtoa toinen toisillemme. "Jumalan on kunnia korkeuksissa, ja maan päällä rauha ihmisillä, joita hän rakastaa!"

Seppo Suokunnas
Kirjoittaja on professori, teologian tohtori, pappi ja kirjailija, joka on tehnyt vuodesta 2015 sunnuntaisin esitettävää virsivarttia Radio Deille.

Teksti: Anna-Mari Ahonen

Seppo Ahonen 1947-2024

Seppo Ahonen syntyi vanhempiansa Ailin ja Sakarin esikoisena Hämeenlinnassa 10.2.1947. Ympäri karkattiin myöhemmin neljän veljen ja neljän sisaren myötä todellisen suurperheen.

Sepon lapsuuteen kuului oleellisena osana paitsi laaja sisarusparvi, myös vanhempien yrittäjäys. Aili ja Sakari perustivat vaatetusliike Puku-Pirtin vuonna 1949, ja toiminta käynnistettiin isoisä **Joonas Rustholkarhun** ja tämän veljien **Pentin** ja **Mikon** tuella. Yrityksen alkuvaiheissa puvut olivat omaa tuotantoa, mutta vielä 50-luvulla materiaaleista oli pulaa. Näin ollen sekä Lappeenrannan sukulaisten vaikutusvalta että Sakari-isän sukulaisten maataloustuotteiden tuoma kirjaimellinen voiteluapu todella tarvittiin: kankaita ei olisi muuten saanut ostettua edes selvällä rahalla. 14-vuotiaalla Sepollakin oli tuotannossa roolinsa polkupyörä- ja myöhemmin mopolähettinä.

Lapsuuden ja nuoruuden elämänpäiväin kuuluneet tutut kulmat Hämeenlinnassa saivat jäädä hetkeksi taakse, kun Seppo lähti suorittamaan varusmiespalvelustaan ilmavoimien viestikouluun Tikkakoskelle ja sittemmin Santahaminaan.

Palvelusaika jätti nuoreen mieheen vahvan tunnejäljen. Näin joulun läheisyydessä voi mainita tapahtuman, josta muodostui tahattomasti ikimuistoinen. Seppo päätyi Santahaminan tutka-aseman päivystäjänä jakamaan varusmiesjouluunsa vain sotakoiran kanssa. Olivat luvanneet tulla edes jouluruokaa asemalla

Yrityssperheen kunniajäsen Seppo Ahonen oli tietojenkäsittelyn pioneereja Suomessa.

valvovalle varusmiehelle ja susikoiralle, mutta unohtivat. Siinä joulussa oli epäilemättä melkoista hiljaisuuden eksotiikkaa vilinän keskellä kasvaneelle.

XXX

Varusmiesvaiheen jälkeen oli aika ratkaista ammatillinen suuntautuminen. Jälkeenpäin voi todeta, että Puku-Pirtti tarjosi joko elannon tai inspiraation kaikille Ahosen sisaruksille. Jos he eivät päätyneet töihin Puku-Pirtiin, päätyivät he muutoin kaupan alalle. Kauppiassperheen esikoisesta ei tullut kauppiasta, vaan reitti toimialalle kulki akateemisen polun kautta.

Sepon pääaineet Tampereen yliopistossa olivat matemaatiikka, tilastotiede ja aivan uusi oppiaine tietotekniikka. Tietojenkäsittelytieteen korkeakoulutus oli Suomessa aloitettu Tampereella, ja Seppo oli toisen vuosikurssin oppilaita. Tietojenkäsittelytieteen pioneeri **Reino Kurkisuo-**nio, Hämeenlinnasta hänkin, toimi laitoksen professorina.

Nopeasti kehittyvä ala tarjosi mielenkiintoisia työtehtäviä innostuneelle tekijälle. Seppo työskenteli eri yrityksissä ohjelmoijan ja atk-laitteiden ja järjestelmien myynnistä vastaavan tehtävissä. 80-luvun puolivälissä avautui tietotekniikkatuotteiden tuotepäälli-

kön tehtävä Tampereen Koulupalvelu-nimisestä yrityksestä, ja hämeenlinnalaisperhe pakkautui muuttoautoon.

Samalla Sepolle avautui ovi kouluhallinnon maailmaan. Mikro Mikkojen myymisestä kaikki alkoi, mutta myöhemmin kaupanteko siirtyi laitteista ohjelmistopuoleen. Todellinen ammatillinen kotipesä löytyi sittemmin mustasaarelaisesta perheytyksestä StarSoftista, jossa Seppo työskenteli lähes 20 vuotta, kunnes 67-vuotiaana malttoi jäädä eläkkeelle.

Myyntipäällikkö Ahonen tapasi ajaa yli 50 000 kilometriä vuodessa, toimialueenaan aluksi koko Suomi. Navigaattoreita ei siihen aikaan ollut, mutta ei niitä olisi tarvittukaan: mies tunsu Suomen niemeltä melkein kivet ja kanotkin. Kiintopisteeksi palasi sittemmin Hämeenlinna.

Iloisesta, silmiin saakka ulottuvasta hymystään tunnettu rehti myyjä oli tehokas. StarSoftin kouluhallinto-ohjelmien markkinaosuus oli Sepon aloittaessa hiukan yli 20 prosenttia ja lopettaessa yli 90 prosenttia. Parhaina kasvun vuosina StarSoftin toimistohenkilökunta anoi jo Sepolta armoa: tukipalvelut eivät tahtoneet pysyä myynnin perässä, ja joukkue ajautui vaikeuksiin. Ohjelmaperheen tunnetuin tuote Wilma vaikiintui näinä vuosina osaksi suomalaisten koulujen ja kotien yhteydenpitoa.

Eläköidyttyään Sepolla riitti aikaa ja ajatusta muuhunkin. Seppo mm. opetti ikäihmisille tietotekniikkaa hämeenlinnalaisessa kansalaisopistossa.

Eläkkeellä aikaa oli myös tennikselle ja iäkkäämpänä aloitetulle golfille, kahdelle rakkaalle lapsenlapselle, suurelle ystävien joukolle ja hieman järjestötoiminnallekin. Seppo oli esimerkiksi Kanta-Hämeen Tietotekniikkayhdistyksen perustajajäseniä.

XXX

Lähinnä hänen sydäntään oli kuitenkin Yritysverheen toiminta: Yritysverheen toiminta-ajatus resonoi hänessä vahvasti. Yhdistyksen jäsenten kanssa hän halusi viettää aikaa aina mahdollisuuden tullen, vaikka sen vuoksi olisi pitänyt ajaa pitkiä matkoja tai tinkiä jostakin muusta mukavasta. Vuosina 2001-2009 Seppo toimi yhdistyksessä

myös luottamustehtävässä, hallituksen sihteerinä.

Sepolla oli yrittäjän DNA, vaikka hän itse ei yritystä päätyntkään perustamaan. Yritysverheen kunniajäsenyys vuonna 2013 olikin Sepolle erittäin tärkeä tunnustus, sananmukaisesti kunnia-asia. Yritysverhe oli hänelle myös merkittävä samanmielisten uskonyhteisö: paikka kohdata sekä samoin ajattelevia että samoin uskovia.

Seppo aivan rehellisesti piti ihmisistä, ja yhdistystoiminnan ulkopuolellakin kaipasi olla ihmisten lähellä, läsnä erilaisissa elämäntilanteissa. Lukemattomia olivat ne merkkipäivät, häät, hautajaiset ja ylipäänsä ihan mitkä

tahansa kohtaamiset, joissa hän tyytyväisenä istui vieraiden joukossa. Toisin päin sanoen Sepon itsensä lähellä oli todella helppoa olla. Tutut hän kohtasi lämpimästi, ja vieraista tuli hetkessä tuttuja.

Uskossaan hän oli vahva, ja hän tapasi viimeisinä kuu-kausinaan muistuttaa, että "kristityn ei tarvitse pelätä". Hyvä sydän oli kuitenkin fyysisesti heikko, ja pitkän hii-pumisen jälkeen se pysähtyi 19.7.2024.

Sepolle rakkaan virren sanoin "katkes kaikki kahleet täällä painaneet, kuivuivat kyöneleet".

Menetyksemme on suunnaton.

Seppo Ahonen on myös mies Wilma-opiskelijahallinto-ohjelman taustalla.

Anna-Mari Ahonen
Kirjoittaja on Seppo Ahosen tytär

Teksti: Jukka Nevala, kuva: Jouko Siirilä

Uskottiinpa ennenkin

Mutkitteleva hiekkatie Hämeen sydänmailla kulkee läpi salojen, viljavien peltomaiden ja asuttujen kylien järvenrantoja mukaillen. Olemme näin tulleet vanhaa historiallista Lahti-Tampere-tietä Laitikkalan kylään Pälkäneen kuntaan. Kylä tuntuu rakentuneen Kyllönjoen sillan ympärille. Tutustuin kylään ja sen asukkaisiin, kun keräsin kirkollista perinnettä Helsingin yliopistoon sen kirkkohistorian laitokselle 1976-77.

Haastattelin useita paikallisia asukkaita ja ymmärsin, kuinka Laitikkala oli ollut virkeä, laaja kylä, jossa kaupat, meijerit ja maatalous olivat tarjonneet työtä ja vaurautta vuosikymmenien ajan. Alue on ollut vakaana hämäläisen kristillisyyden hapattamaa. Eräs haastatelluista oli Säästöpankin johtaja Kaakisen

vaimo. Hän oli nöyrähenkinen kristitty, joka muisti hyvin esikoislestadiolaisen toiminnan vaihteita, sillä olihan hän osa herätystä.

Kävi ilmi, että kylässä oli ollut herätystä etenkin työväen parissa ja seuraliike oli ollut vireää. Liikehdintä oli osa sitä samaa herätystä, joka Hämeen Padasjoelta ja Lammilta oli saarnamiesten matkojen seurauksena saapunut Laitikkalan kylään. Monella vanhalla kyläläisellä oli muistoja seuroista. Muuttoliikkeen ja ympäristön muuttuessa seurapaikat olivat harventuneet. Itse näin viimeisen kerran seurailmoituksen paikallisen osuuskauppa Tuotannon ovelta 1980-luvun alkupuolella. Vireää esikoisten toimintaa havaitsin 1976 Lammilla ollessani kesäharjoittelussa tuossa seurakunnassa.

Jukka Nevala eläköityi Vantaan Hämeenkyllän seurakunnan kirkkoherran virasta vuonna 2021.

Elävän kristillisyyden sydännänet löytyvät tänäänkin Suomen kirkossa juuri herätysliikkeissä. Siksi on ratkaisevan tärkeää kirkkomme ja sen tulevaisuuden kannalta, että sen sisällä kaikin tavoin tuetaan evankeliumin julis-

tusta ja omakohtaisen uskon löytämistä. Jotta ymmärtäisimme nykyä, on meidän tunnettava menneisyytemme.

Jukka Nevala
Kirkkoherra (el.)
Vantaan Hämeenkyllä

Teksti: Jouko Siirilä, kuvat teoksesta "Usko, toivo, rakkaus" (Jouni K. Kempainen, Siltala, 2024)

Toivo Sukarin yrittäjätarina on opas joka kasvattajalle ja opettajalle

Otin lokakuussa yhteyttä "Usko, toivo, rakkaus – Toivo Sukarin tarina" -kirjan (Siltala, 2024) päähenkilöön. Sattumalta juuri edellisessä viikonvaihteessa teos oli julkaistu Lempäälän Ideaparkissa Toivo "Topi" Sukarin 70-vuotispäivien merkeissä. Harmittelin menetettyä mahdollisuutta tavata joko ihailusta tai kateudesta mediassa kohuja nostattaneen yrittäjäpersoonan. Murhe haihtui, kun Topi lupasi lähettää minulle jo kirjakauppoihin ja kirjastoihinkin saapuneen opuksen.

Kohuepisodioiden kertauksen ohella tällä elämänkerralla on taatusti annettavaa paitsi kasvattajille, myös sosiaali- ja kouluviranomaisille. Koulukiusaaminen tai eri syistä heikoille jäänyt koulusivistys nuoruudessa ei välttämättä korreloi mitenkään ainakaan liike-elämässä menestymisen kanssa.

Kansakouluvaiheen lopulla lahjattomana myös itse itseään pitänyt Topi päätyi multimiljonääriksi parissa vuosikymmenessä aloitettuaan yrittäjäuran sikafarmarina Ilmo-isän takaamalla pankkilainalla. Neljän vuoden jälkeen oli aika siirtyä huonekalujen ovelta ovelle -kauppiaksi ensin isän siivellä ja sitten ihan itse.

Moninaisten vaiheiden jälkeen, joiden kuvaaminen onkin Topista kertovan kirjan todellista antia, on syntynyt kymmenittäin Masku-kalustemyymälöitä, joiden jälkeen oli aika siirtyä puhekielisesti

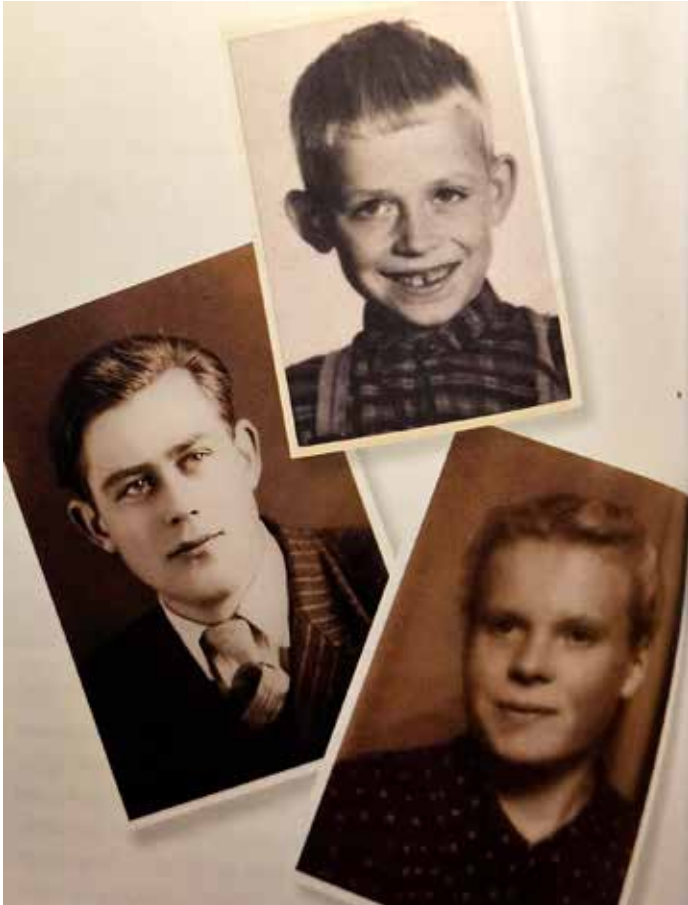
Neljä sukupolvea Sukareita. Vasemmalta Ilmo, Toivo, Pekka ja Joonas.

seuraavalle "levelille". Topista on kuluneen neljännesvuosisadan aikana kehkeytnyt oikea "developeri". Tuo englanninkielinen sana voi tarkoittaa vaikka menestysellistä megaliikekeskittymien perustamista, joista eri alojen

yrittäjät voivat vuokrata liiketoimintoja. Topi ei ole enää aikoihin ollut tekemisissä pelkästään yhden tuoteryhmän kanssa, vaikka Masku-huonekaluketju onkin hänen "rakas lapsensa".

Kiertokauppiasta kiinteistökehittäjäksi

Salaiset numerot ja sähköpostiosoitteet eivät Topin tapauksessa ole hätävarjelun liioittelua, saati merkki mistään kansasta irrottautumaan

Toivo-poika syntyi vanhempiensa Ilmon ja Mielikin toisena lapsena vuonna 1954.

pyrkivästä elitismistä. Topia varten tilattiin viime vuosikymmenen lopulla oikeasti sittemmin selvitetty palkkamurha. Virkavalta sai lopulta selville, että espoolainen mies oli tilannut pimeässä Tor-verkossa tietyltä sivustolta murhan, kohteena Toivo Sukari. Noin 8000 euron summan saanut henkilö ei koskaan ehtinyt selvittää poliisin saatua tämän kauhistuttavan tehtävän tilanteen ja maksaneen miehen haaviinsa – rangaistus tosin oli suomalaisittain kahden vuoden ehdollinen...

Kirjapostipaketin sisältö osoitautui heti ensikosketuksessa opukseksi, joka tuli luettua saman tien alusta loppuun. Ja sitten vielä toisenkin kerran yli viiden vuosikymmenen jatkunutta työuraa, perhe- ja ihmissuhteita siinä sivussa ihmetellen ja äimistellen. Miten olikaan mahdollista ponnistaa

onnettomasti sujuneiden kansa- ja kansalaiskouluvuosien jälkeen liike-elämän terävimpään kärkeen?

Neljässä vuosikymmenessä Masku-huonekalumyymälöistä on muodostunut 45 liikkeen ketju, joka elää jo omaa elämäänsä tyttärien **Hannan** ja **Veeran** johdossa **Kaisan**, **Pekan** ja **Juhon** huolehtiesä muista Sukari-konsernin päivittäisistä toiminnoista. Kutakuinkin tasan 25 vuotta kestäneessä viimeisimmässä vaiheessaan Topi on jo irtautunut varsinaisesta huonekaluliiketoiminnasta ja siirtynyt kiinteistökehittäjäksi, joka hoitaa koko paketin. Ideaparkit ja eräät muut suurimman luokan kauppakeskittymät Suomessa ovat syntyneet siten, että Topi hankki tiimeineen tontin, sijoittajat, rakentajat ja yleisöä vetävät vuokralaiset.

Toivo on rakennuttanut tähän mennessä kolme Ideaparkia, joista Oulun liike on myyty, ja monta muutakin vastaavaa liiketilakeskittymää. Ideaparkkeja olisi nyt muuten kolme lisää, ellei muuan **Jan Vapaavuori** olisi elinkeinoministerinä **Jyrki Kataisen** ja **Alex Stubb**in hallituksissa määrätietoisesti estänyt niiden rakentumista muun muassa Vihtiin ja Pieksämäelle, luultavasti Kempeleeseenkin. Vapaavuoren mielestä Ideaparkit eivät sovi viherajatteluun, Topin mielestä taas asia on nimienomaan näin. Kansa voisi hankkia periaatteessa kaikki tarvitsemansa hyödykkeet yhdellä parkkeerauksella.

Julkisuuden huumevaikutus

Nopealla Google-haulla selvää, että "Usko, toivo, rakkaus"-kirjan ilmestyttyä siihen sekä Toivon yrittäjätaustaan on palattu useammassakin lehdessä ja lisää vastaavia juttuja on varmasti tulossa. Osansa huomioarvolla on myös tunnetulla toteuttajalla, Helsingin Sanomien Kuu-kausiliitteen pitkäaikaisella toimittajalla, **Jouni K. Kempaisella**. Jo kirjan taittoasu, kansikuva ja kuvien valinnat itse tekstin ohella, kun siihen pääsen käsiksi, vetäisee mukaansa.

Tulevalle lukijalle tekisi mieli antaa eräänlainen sisältövaroitus. Siltala-kustantamolle pääasia muiden yritysten tapaan on pelkkä bisnes. Kirjojen on myytävä, muulla ei sinänsä ole suurta väliä. Oleellista on navigoida ihmisiä, tarinoita ja ilmiöitä, jotka kiinnostaisivat jo sellaisenaan. Bonusta on sujuva esitystapa ja haastateltavan suorapuheisuus. Molempien osatekijöiden toimivuus kuuluu hyvän kirjantekijän, kuten tavallisen toimittajankin taitoihin. Jouni K. Kempai-

nen on puolentoista vuoden projektissaan päässyt – tai paremminkin Topi on hänet päästänyt – lähes kaveritasolle niin, että luottamus on syntynyt ja monet salaisetkin arkistot näyttävät avautuneen. Kirjoittaja näyttää käyttäneen hyväkseen ennen muuta Topin itse auliisti tunnustamaa heikkoutta: julkisuusaddiktioita. Neljän-viidenkymmenen vuoden aikana aluksi vain liike-elämän saavutuksiin keskittyneen, tällä vuosituhannella myös yksityiselämän kohelluksia auliisti kuvanneen median huomio on alkanut vaikuttaa Topissa huumeen tavoin. Samalla on selvää, että sekalainen julkisuus ei ole enää 2000-luvulla estänyt väkeä tulvimasta ensin Lempäälän, sitten Oulun ja viisi vuotta sitten myös Seinäjoen omaa luokkaansa oleviin Ideaparkkeihin. Vähän sama ilmiö on tullut todistetuksi myös Tuurin miehen, **Vesa Keskisen** suhteen.

Hihhuli ja muita syitä kiusaamiselle

Joskus talouselämän lehdistä on saanut vaikutelman siitä, että liiketaloustieteen alan korkeakoulutetut menevät Suomen kaltaisessa sosiaaliturvavaltiliossa mieluiten töihin vakavaraisiin firmoihin sen sijaan, että olisivat edes haaveilleet vakavasti yrittäjyyttä niiden keskimäärin viiden vuoden aikana, jonka esimerkiksi kauppatieteen maisteriopinnot tuppaavat viemään.

Topi kävi kuusi luokkaa kansakoulua nykyisin Mynämäen kuntaan kuuluvassa Karjalankylässä koulukiusaaminen, lestadiolainen kotikasvatus ja tuolloin vielä nimeämätön ADHD- ja lukihäiriö rasitteina. Toivo itse on varma, että nyt koulutiensä aloittavana hän saisi nuo diagnoosit. Seitsemänkymppisenä diag-

Toivon ja Eevan lapset (vasemmalta) Juho, Pekka, Hanna, Kaisa ja edessä Veera ovat kaikki Sukari-konsernin palveluksessa.

noosin hankkiminen ei tunnu hänestä kuitenkaan enää selvittämisen arvoiselta.

Viitotia ja kuutosia vilisseillä kansakoulutodistuksilla sen paremmin kuin kansalaiskoulun päättötodistuksen 7,2 keskiarvollaakaan kauppakouluun pääsy ei ollut mahdollista. Jokainen ymmärtää vallankin jälkikäteen, että Topilla oli jotain aivan muuta kyvykkyyttä, kuin mikä normaaleissa älykkyytsteisteissä on ollut mahdollista saada selville. Tänä päivänä koulukiusaaminen, syyllisten etsintä ja kaikkien osapuolten auttaminen sekä ilmiön poiskitkeminen ovat opetusviranomaisten keskeisen huomion kohteena. Tehtävä on helposti ohjelma-

tasolla julistettu mutta entä toteutus 2000-luvulla muuttaman Suomessa tapahtuneen kouluampumisen valossa? Niidenkin taustalla näyttävät olleen tekijöiden kokemukset koulumaailmassa.

Syyt tämän päivän kiusaamiseen, vähintäänkin kaveripiireistä eristämällä taitavat olla samat kuin ennenkin: ulkoiset ominaisuudet ja poikkeavat harrastukset sekä ylipäättään poikkeaminen massasta tavalla tai toisella.

Topi oli koulutovereiden mielestä hörökorva ja luuviulu. Kiusaamisen yksi syy oli myös esikoislestadiolaisuus hengellisenä "äärisuuntauksena". Topi oli kummajainen, joka

ei saanut katsella tunneilla luonto-ohjelmia televisiosta tai pelata lentopalloa koulun kentällä iltaisinkaan koulutovereiden kanssa. Hän oli "hihhuli", josta alkoi vähitellen tuntua, että hänen pääkiusaajansa oli opettaja, joka nöyryytti häntä eri tavoin eikä asenteellaan ainakaan hillinnyt koulutovereiden sortotoimia.

Kärsimys koulupihalla melkein kuului asiaan

Kansakouluvuosien toiselta opettajaltaan Topi kuuli usein ennustuksen, että hänestä ei tulisi koskaan yhtään mitään. Ehkäpä tuon ajan opettajien kaksivuotisissa seminaareissa ei ehditty paneutua juurikaan kasvavan nuoren psyykeen. Opettajat toimivat työelämässä vaihtelevasti oman ymmärryksensä varassa Topinkin kokemuksen mukaan.

"Usko, toivoi, rakkaus" -kirjan tärkeintä antia on se, että Topin elämä ei tuhoutunut massiivisen kiusaamisen ja vähättelyn sekä huonon koulumenestyksen seurauksena. Kirja antaa todellista uskoa ja toivoa siihen, että voi käydä myös täysin aivan toisin, kuin ympäristö ennustaa ja olosuhteista voisi päätellä. Voimme esimerkiksi vain arvailla, kuinka paljon rakastava iso perhe ja tiivis herätysliiketyhteys korjasivat koko ajan koulupäivinä koetettavaa itsetuntoa verrattuna tilanteeseen, jossa lapsuuden kasvuympäristö olisi ollut toisenlainen.

Topi esittää mielenkiintoisen mutta kristityn kodin kasvatille loogiselta kuulostavan selityksen sille, miksi kiusaamista ei kenties edes tiedostettu kunnolla Toivon lapsuuden lähipiirissä eikä Topi muista siitä kotona puhuneenkaan.

Hengellisessä viitekehyksessä on tavallaan luonnollista, jopa odotettavissa olevaa, että kristitty, varsinkin lestadiolainen, saa osakseen pilkkaa uskonsa tähden. "On syntymä, kuolema ja iankaikisuus taivaassa", muistelee Topi. Kärsi, kärsi, edes hiukan, kirkkaamman kruunun saat, tulkitsee puolestaan kirjoittaja asiaa, vaikka moni lukija tietää, että ei se ihan noinkaan mene. Joku kärsii toista näkyvimmin täällä ajassa, mutta varsinaisesti sitäkään emme voi pitää ansionamme. Vain se usko yksin ...

Topi pyysi opintien katkaisseen rehtorin tilintarkastajaksi

Kansakoulun neljännellä luokalla Toivo sai ilmeisesti koulutiensä parhaimman arvosanan, yhdeksikön. Se tuli luonnontieteestä. Kansakoulua seuranneen kahden kansalaiskouluvuoden aikana Laitilassa, uusien opettajien ohjauksessa, hän sai jo hiukan uskoa itseensä myös oppijana: kevätjuhlassa keskiarvo nousi uusille lukemille, 7,2:een. Toivo oli alkanut jo haaveilla liikemiehen urasta. Isosisko oli päässyt opiskelemaan Turun kauppakouluun. Toivolle eivät kuitenkin kauppakoulun ja keskikoulun ovet avautuneet, vaikka rahasta se ei olisi ollut kiinni.

Todettakoon vielä pari episodina Topin nuoruusvuosilta: Toivo palkkasi ensimmäiset työntekijänsä kuusiluokkaisen kansakoulun viimeisinä vuosina. Palkollisiksi valikoituivat Karjalankylän koulun pahimmat kovanaamat, veljekset, joiden vanhemmat kävivät töissä Topin isän sahalalla. Saha ja maatala tuottivat ja isän huonekalukauppakin sujui. Veljekset tiesivät tämän ja tekivät Topille ehdotuksen: jos hän maksaisi kovanaamoille suojelurahaa, he pitäisivät

huolen siitä, että mahdottomaksi äitynyt koulukiusaaminen loppuisi.

"Diilin" hintaa Topi ei enää muista, mutta veljekset ryhtyivät välittömästi ojentamaan omilla tavoillaan kiusanhengiä. Huutelu, töniminen ja kaikenlainen kiusaamiseen viittaavakin toiminta loppui siihen paikkaan.

Toinen tapaus oli se, että vaikka Topi ei selviytynyt kansalaiskoulusta Turun kauppa-kouluun, vain kymmenisen vuotta myöhemmin hän palkkasi koulun rehtorin huonekaluliiketoimintansa tilintarkastajaksi. Rehtori pahoitteli, että ei ollut ottanut Toivoa oppilaakseen. Topi totesi syyn olleen hänessä itsessään: lahjat eivät riittäneet. Uskokoon ken tahtoo.

Kohujulkisuus ja persoona sen takana

Kaikkien muiden, ei välttämättä testeissä mitattavien ominaisuuksien ohella myös jotain sellaista, jota voisi kutsua vaikka tunneälyä. Ehkä se onkin eräs aivan keskeinen ominaisuus, kun puhutaan menestymisestä varsinkin liikekeskusten toteuttajana. Jo kirjan alussa kirjailija Kempainen toteaa hänellä olleen mielikuva Toivo Sukarista. Seuraavassa lauseessa hän jo myöntää, että hän ei tiennyt Topista juuri mitään.

Jo ensimmäisellä tunnustelevalle tapaamiskerralla Toivon punaisen Porschen ratissa Kemppaisesta alkoi tuntua, että tästä miehestä saattaisi syntyä kirja, jossa ennakkoluulot ryskyen kaatuvat. Matkalla Maskuun ja hänen synnyinseudullaan Karjalankylässä Topin avoimuus ja tahtotila kirjan kirjoittamiseen tulivat esille. Molemmat totesivat, että tästä elämäkerrasta pitäisi tulla avoin ja rehellinen.

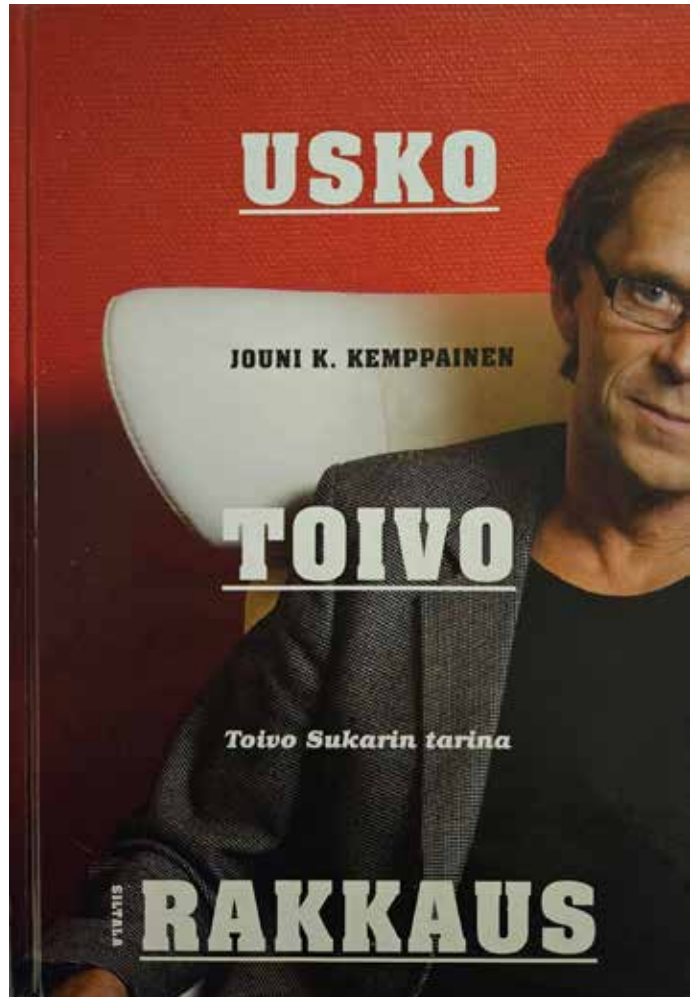
Ja pisteeksi i:n päälle Kempainen luki toimittajakollega **Veera Luoma-ahon** postauksen Facebookissa. Viikon taidekurssilla, johon Topikin oli osallistunut, Luoma-aho oli osallistunut nelivuotiaansa ja pienen vauvansa kanssa. Kurssilaiset auttoivat lastenhoidossa mutta erityisesti mieleen oli jäänyt mies, joka oli esittäytynyt Topiksi. Hän oli kannellut vauvaa ympäriinsä ja kertonut olevansa monen lapsen isoisä ja vauvafani. "Mietin, missä olin nähnyt hänet aiemmin, kunnes tajusin, että hänhän on Toivo Sukari." Luoma-aho päätti postauksensa kirjoittamalla: "Kohujulkisuuden takana on yllättäviä persoonia." Ja Jouni K. Kemppainen päättää kirjan johdantoluvun sanomalla, että kun hän oli tehnyt kirjaa puolitoista vuotta Sukarin kanssa, hän ei voisi olla enempää samaa mieltä.

"Täytyy lähteä lentoon, vaikka ei tiedä, kantavatko siivet"

Melkein 300-sivuiseksi tiivistynyt "Usko, toivo, rakkaus"-kirja päättyy Topin alkusyksystä kirjoittamaan testamenttiin, josta ilmenee miehen omin sanoin kirjan julkaisemisen koko motiivi. Se ansaitsee tulla tässä melkein kokonaan toistetuksi, koska sen anti on inhimillisesti katsoen suuri.

"Yhdestoista lokakuuta 2024 tulee olemaan minulle suuri päivä. Jos en mene paniikkiin, pidän silloin Lempäälän Ideaparkissa juhlapuheen. Syy on se, että silloin avautuu Ideaparkin alapuolelle kylpylä. --- Hankkeeseen on mennyt 50 miljoonaa euroa ja 15 vuotta. Nyt sitkeys ja pitkäjänteisyys palkitaan: tämä on minulle kuin olympiakulta.

Siitä tulee Topin monumentti jälkipolville. Monumentti, jonka viesti on se, että kuka

"Usko, toivo, rakkaus" -kirja on kokonaisuudessaan Toivon sanoin hänen testamenttinsa tuleville yrittäjille ja yrittäjiksi aikoville.

vain voi tehdä asioita. Riippumatta siitä, onko sinulla kolme tohtorinhattua vai ei ollenkaan. Olipa sinulla ongelmia psyyken tai muun terveyden kanssa. Oletpa vaalea tai tumma. Oletpa syntynyt Afrikassa tai Aasiassa, Venäjällä tai Ukrainassa. Oletpa mies tai nainen.

Näiden hankkeiden ja tämän kirjan myötä haluan jättää testamentin seuraaville sukupolville. Se kertoo, että älä koskaan ajattele, että sinulla ei ole kykyä. Juuri sinulla niitä on, joka vähättelet itseäsi. --- Toivon, että tästä tarinasta opit, että tie on avoin. Rajoja ei ole ja vain taivas on kattona. Monet meistä ovat välillä jossakin toivottomuudessa, epätoivon partaalla. Silti on tärkeää muistaa, että silloin-

kaan rajoja tekemiselle ei ole, vaikka siltä voi tuntua. Kun pieni lapsi opettelee kävelemään, ensimmäinen askel on vaikein. Sama tavalla bisneksessä ensimmäinen miljoona on vaikein. Toinen on jo helpompi. --- Minulle eivät kauppakoulun ovet auennet. Silti olen todistanut koko Suomen kansalle, että tämä ei estä menestymistä. Sama koskee myös muita.

Jotakin kuitenkin tarvitaan. Rohkeutta. Täytyy uskaltaa lähteä lentoon, niin kuin pääskysen poikanen lähtee pesästä. Hypätä ilmaan, vaikka ei tiedä, kantavatko siivet."

Turussa 4.9.2024

Toivo Sukari

Teksti: Juha Siltala

Joulun ihme – Valo tuli pimeyden keskelle

Kansa, joka pimeydessä vaelttaa, näkee suuren valkeuden; jotka asuvat kuoleman varjon maassa, niille loistaa valkeus (Jes 9:1).

Elämme nyt aikaa, jossa pimeys on päivittäin läsnä ja pyrkii kietomaan meidät mustaan syleilyynsä. Marraskuu on pimeä ja kolea kuukausi. ”Marras” tarkoittaakin kuolemaa tai kuolemaa enteilevää. Nyt joulukuun alettua päivä on vielä lyhyempi ja valoa vähemmän. Se uuvuttaa ja tuo toisille kaamosmasennusta.

Vielä vahvemmin pimeys tulee luoksemme uutisissa, joiden tarjonta pulppuaa vihaa, vääryyttä, sotia, perheväkivaltaa, vastakkainasettelua ja myös Jumalan Sanasta luopumista, syntielämää. Tällaiset uutisotikot myyvät tänä aikana. Mitä se kertoo meistä ihmisistä?

Pimeyttä onkin usein helpompi löytää itsemme ulkopuolelta. Nyt adventin aikana, kun odotamme joulua, Vapahtajamme Jeesuksen syntymäjuhlaa, saamme hiljentyä tutkimaan itseämme sisältä päin. Onko sydämessämme tilaa ja tarvetta joulun Lapselle tulla tuomaan valoa ja lämpöä vai annammeko kiireen, omien tavoitteiden ja huolien täyttää kaiken tämän tilan? Vuodenvaihteen kirjanpidot, inventaariot ja muut toimenpiteet painavat päälle, joudumme priorisoimaan ajankäyttöämme, kello käy.

Varmasti ajankäytön huolet ovat kristityn yrittäjän sydämellä, joudumme kamppailemaan vähistä tunteista niin monien asioiden kanssa. Miten tärkeää olisi löytää kalenterista aikaa pysähtyä ja

hiljentyä pohtimaan, mitä Jeesus-lapsi merkitsee minulle. Ja myös puhua siitä lapsillemme ja lasten lapsille.

Profeetta Jesaja katseli kuin kaukoputkella yli 700 vuoden päähän ja ennusti kuoleman varjon maan asukkaille valkeuden koittamista. Kuoleman varjon maaksi kutsuttiin Nasaretin aluetta, jossa oli paljon suoalueita ja niistä levisi sääskien mukana malariaa, joka tappoi. Raamatusta voimme lukea, miten Jesajan ennustus toteutui. Odotus oli täyttynyt, Messias syntynyt. Hän toi toivon keskelle epätoivoa, rauhan keskelle levottomuutta ja pelastuksen synnin kuormittamalle maailmalle.

Ja Sana tuli lihaksi ja asui meidän keskellämme, ja me katselimme hänen kirkkautansa, senkaltaista kirkkautta, kuin ainokaisella Pojalla on Isältä; ja hän oli täynnä armoa ja totuutta. (Joh. 1:14)

Jesajan kaukoputki osoitti myös meihin – me elämme kuoleman varjon maassa, jokainen meistä. Jeesus-lapsen syntymä merkitsi sitä, että Jumala ei jättänyt meitä yksin pimeyteen, vaan tuli itse keskellemme – meidän arkeemme, kärsimykseemme ja kaipaukseemme. Hän tuli taivaasta alas ja meitä syntisiä vastaan, kuin tuhlaajapojan Isä. Jumala ojensi käsivartensa meitä kohti. Tämä on joulun ydin.

Kun ajattelen omia lapsuuden jouluja, ilo ja rauha nousevat mieleen. Jouluna kävimme kirkossa, lauloimme joululauluja ja jouluksi meillä kotona levitettiin isot punaiset karvalankamatot, joiden päällä

Juha Siltala sylissään vuoden ikäinen lapsenlapsi Daniel.

me lapset nukuimme joskus jouluyön lahjojemme kanssa. Se oli turvallista.

Vähemmän turvallinen oli iso-isäni joululahjansa ollessaan rintamalla. Taisteluiden keskellä sotilaat halusivat lämmittää joulusaunan, ja pappa tietysti oli sitä lämmittämässä. Se oli jonkinlainen korsusauna, jossa oven sijaa hoiti matto. Kun sauna oli saatu lämpiämään, miehet menivät lauteille ja

saunominen alkoi. Ilo ja lämpö jäivät kuitenkin lyhyeksi, kun saunasta lensi nurkka pois kranaattikeskeytyksen vuoksi ja miehet sukelsivat kiireesti hankeen parinkymmenen asteen pakkasella.

Ajattelen kuitenkin, että tälläkin joululla on ollut merkityksensä, meillä on nyt itsenäinen Suomi, jossa on vielä paljolti kristilliset lait pohjalla. Saamme nauttia maailmantilanteen

kiristyyssä edelleen vapaasta isänmaasta, jossa saamme vapaasti käydä Jumalan sanan kuulossa. Kaikesta tästä saamme kiittää Jumalaa, että näin on tapahtunut ja sota-aikana varmasti Jumalan Sana sai myös tilaa ihmisten sydämissä eri lailla kuin tänä aikana. Monet ovat kertoneet, miten kirkot olivat silloin täynnä.

Herran Henki on minun päälläni, sillä hän on voidellut minut julistamaan ilosanomaa nöyri-le, lähettänyt minut sitomaan

särjettyjä sydämiä, julistamaan vangituille vapautusta ja kahlituille kirjoitusta (Jes. 61:1)

Jumalan kansa on elänyt aina odotuksessa ja niin me teemme nytkin adventin aikana. Tämä odotus on kuin kynttilän sytyttäminen pimeyteen – se tuo toivoa, lämpöä ja valoa ja valmistaa meitä Raamatun viimeisten ennustusten toteutumiseen: Jeesuksen tulemiseen kunniassa ja kirkkaudessa. Sitä odotellessa saamme turvata kaikkien siihen, mitä Jeesus

meille antaa. Siitä kertoo Jesajan 61. luvun sanat, jotka Jeesus itse luki ääneen ennustusten kuoleman varjon maassa, Nasaretin synagogassa aloittaessaan toimintansa. Joulun sanoma Jeesuksessa on siinä: evankeliumi julistetaan särkyneelle sydämelle, se vapauttaa meidät synnin kahleista.

Kun odotamme joulua, rukouksemme on, että Jeesus Kristus valaisisi sydämemme pimeätkin kolkat, antaisi

meille rauhan ja ilon ja että voisimme sitä jakaa myös ympärillemme. Sydämemme yhtyy kiitokseen: Gloria in excelsis Deo! Kunnia Jumalalle korkeuksissa! Sitä ylistystä, enkelit lauloivat paimenille ja sitä myös me lauloimme vuosittain Betlehemissä Paimenten kedon kirkossa Hamasin juuri hyökättyä Israeliin.

Siunattua adventin ja joulun aikaa!

Teksti: Raimo Raittinen, kuva: Mailiss Gustafsson

Pyhitetty olkoon sinun nimesi – mitä se merkitsee?

Katekismuksesta voimme lukea, että Jumalan nimi on kyllä sinänsä pyhä, mutta me pyydämme tässä rukouksessa, että se pyhitettäisiin meidänkin keskuudessa. Se tapahtuu, kun Jumalan sanaa opetetaan puhtaasti ja selkeästi ja me Jumalan lapsina myös elämme sen mukaan. Auta meitä siihen, rakas taivaallinen Isä!

Mutta joka opettaa ja elää toisin, kuin Jumalan sana opettaa, se häpäisee keskuudessamme Jumalan nimen. Varjele meitä siitä, taivaallinen Isä!

Martti Luther sanoo, että Jumala ja Jumalan nimi ovat itsestäänkin pyhiä, vaikkei yksikään ihminen tätä pyhittämistä edistäisi. Jumala pyhittää itse oman nimensä. Vaikka Jumala itse huolehtiikin nimestään, Isä meidän – rukouksessa pyydetään silti, että Jumalan nimi tulisi pyhitetyksi ”meidänkin keskuudessamme”, niin kuin Luther sanoo.

Mitä me voimme tehdä, jos haluamme osallistua Jumalan nimen pyhittämiseen?

Meidän pitää muistaa ja palauttaa mieliimme, mitä kaikkea hyvää Jumala on tehnyt ja tekee edelleenkin. Kertoa siitä hyvästä läheisillemme, ystäville, naapureillemme jne.

Omalta kohdalta pitää tunnustaa, että monta kertaa tuntuu siltä, että on helpompi puhua Jumalalle lapsista, kuin lapsille Jumalasta, Jeesuksesta, lasten ystävistä.

Kaunis tapa pyhittää Jumala ja hänen nimensä on laulaa kiitosvirsiä ja hengellisiä lauluja, vaikkapa Ester Kärjen kirjoittama vanha hengellinen laulu:

”On mulla onnen päivä, siis enkö laulaisi?”

On sydämeni täynnä, siis enkö kertoisi?”

Saan kiittää Jeesustani, Ylkääni rakkainta, kun omaksensa otti hän aivan armosta.”

Yöllinen maisema Pohjois-Norjasta.

Täydellistä vasta taivaassa

Jumalan nimen pyhittäminen pitäisi olla osa arkeamme, oikeudenmukaisuutta, avoimuutta, ystävällisyyttä, mutta ennen kaikkea lähimmäisen kunnioittamista ja rakastamista.

Jumalan nimen väärinkäyttöä on, jos ryhdymme tuomariksi taivaallisen Tuomarin paikalle. Meidän kaikkien tulee pysyä Jumalan sanassa, mutta päätösvalta muiden kohtalosta ja onneksi myös

omastamme, kuluu yksin Jumalalle.

Lutherin mukaan ihminen, joka uskoo pyhittäneensä tarpeeksi Jumalan nimeä, erehtyy, sillä näin voi käydä vasta taivaassa. Isä meidän rukous luottaa siihen, että se, mikä vielä nyt on vajavaista, tulee kerran olemaan Isän luona taivaassa täydellistä. Vasta taivaassa Jumalan nimi on pyhitetty täydellisesti.

Raimo Raittinen kirjoittaja on seurakuntalainen Lammilta

Haastattelu: Mailiss Gustafsson, kuvat: Kuntoutusasema T:mi Timo Laine

Fysioterapeutti tekee töitä "pienien enkelien" kanssa

- Tuotan fysioterapiapalveluja yhdessä kollegani fysioterapeutti Juha Tuomisen kanssa Kuntoutusasemalla Lahden Rautatienkadulla. Olemme erikoistuneet tuki- ja liikuntaelinvammojen hoitoon ja ennaltaehkäisyyn sekä leikkausten jälkeiseen kuntoutukseen sekä lasten- ja nuorten fysioterapiaan, kertoo fysioterapeutti Timo Laine omasta urastaan.

- Perustimme Kuntoutusaseman vuonna 1994 ja työnjako oli meillä tuolloin vielä nuorilla miehillä selvillä: minä erikoistuisin lasten ja nuorten fysioterapiaan, kun Juhan erityisalaa olisivat urheiluvammojen jälkeinen kuntoutus sekä tuki- ja liikuntaelimistön fysioterapia.

- Erikoistuin vuonna 2006-2009 lastenneurologiseen fysioterapiaan. NDT/Bobath-terapia on maailmanlaajuisesti tunnettu ja käytetty neurologisen kuntoutuksen lähestymistapa. Se tarkoittaa tapaa analysoida ja tulkita lapsen liikkumiseen, toimintakykyyn ja kommunikointiin liittyviä kykyjä ja haasteita, jotka aiheutuvat neurologisen sairauden tai vamman aiheuttamasta poikkeavasta lihasjänteystydestä.

Timo Laine kertoo fysioterapeuttina, että hänen tavoitteensa on tukea lapsen tai nuoren kehitystä ja näin mahdollistaa aktiivinen osallistuminen jokapäiväiseen elämään ja arjen toimintoihin. Terapeuttina hän jouuu huolehtimaan siitä, että fysioterapiassa harjoiteltavat

asiat siirtyvät arkeen mahdollisimman kokonaisvaltaisesti.

- Terapia aloitetaan jo jopa 2-3 kuukauden ikäisenä. On ollut itselle etuoikeus, että saan tehdä päivittäin töitä näiden pienten "enkelien" kanssa.

Miksi Sinusta tuli yrittäjä?

- Ehkä suurimpana vaikuttimena hakeutua opiskelemaan fysioterapeutiksi oli tätini **Liisa Koskisen** esimerkki. Hän toimi lähes koko työuransa fysioterapiayrittäjänä Hämeenlinnassa.

- Yksi muisto lapsuudesta on jäänyt erityisesti mieleen. Olimme kerran kyläilemässä Koskisilla ja äidillääni oli juuri sinä päivänä kova päänsärky. Liisa käsitteli äitini niskoja ja hetken päästä päänsärky oli tiessään! Silloin ajattelin, että tuollainen työ, jossa voi noin konkreettisesti auttaa ihmisiä voisi olla minun unelma-ammattini. Ja sillä tiellä nyt on oltu vuodesta 1988, jolloin valmistuin fysioterapeutiksi.

- Aloittaessani vuonna 1988 työtilanne oli toisenlainen kuin nykyään. Heti valmistuttuani oli tarjolla kolmekin työpaikkaa Lahdessa, joista valitsin Lahden Kuntohoito ja Urheiluvamma-aseman. Työskentelin ensimmäisen vuoden työntekijänä, mutta sitten työnantaja ehdotti, että haluaisinko ryhtyä yrittäjäksi ja toimia ammatinharjoittajana ns. alihankintasopimuksella kyseisessä yrityksessä. Siihen aikaan se oli meidän alalla uutta, mutta ryhdyimme

Timo Laine on erikoistunut lastenneurologiseen fysioterapiaan.

kuitenkin ennakkoluulottomasti siihen.

- Kaikki sujuikin varsin hyvin, mutta sitten muutaman vuoden jälkeen virisi ajatus ihan oman hoitolaitoksen perustamisesta ja niin me Juhan kanssa, joka oli myös ammatinharjoittajana samassa paikassa, päätimme perustaa Kuntoutusaseman vuonna 1994.

Mistä ammennat voimaa jaksaa työssä?

- Nykyinen presidenttimme on sanonut- tunti liikuntaa antaa kaksi tuntia energiaa. Olen koko elämäni ollut ak-

tiivinen urheilun harrastaja. Olen todennut, että säännöllinen liikunta todellakin auttaa jaksamaan myös työssä.

- Monia eri liikuntamuotoja on tullut harrastettua, mutta rakkaimmaksi ja eniten energiaa antavaksi on jäänyt juoksuharjoittelu. Olen juossut 25 maratonia, joista mieleenpainuvimmat on New Yorkin, Berliinin ja Tukholman maratonit. Maratoneille osallistuminen on ollut hyvä motivaattori ylläpitää säännöllistä harjoittelua.

- Mutta sitten varoituksen sana: tavoitteellisessa harjoittelussa on myös vaaransa.

Timo Laine kehottaa nuoria yrittäjiä laatimaan ennen uran aloittamista huolellisen liiketoimintasuunnitelman.

Itselläni niin sanotusti "mopo karkasi käsistä", kun aloin tavoittelemaan parempia aikoja ja sijoituksia. Maratonille asetin tavoitteeksi kolmen tunnin alituksen ja kun siinä onnistuin kolme kertaa, nälkä kasvoi syödessä. Halusin haastaa itseäni lisää ja seuraavaksi siirryin triathloniin osallistuen useisiin Ironman-tapahtumiin, jossa ensin uidaan 3,8 km sitten pyöräillään 180 km ja lopuksi juostaan maraton 42,2 km. Siinä saavutin vuonna 2012 SM-hopeaa omassa ikäsarjassani ja seuraavaksi sitten aloin tavoittelemaan Suomen mestaruutta.

- Siinä vaiheessa harjoitusmäärät kasvoivat salakavalasti ja kävikin niin, että alun perin palautumiseen ja energian lisäämiseen tarkoitettu liikunta olikin muuttunut stressiä lisääväksi ja energiaa kuluttavaksi ja ajauhin ylikuntotilaan. Silloin ymmärsin, että kilpailut ja tulosten tavoittelu ovat ihmiskunnan perässä juoksemista ja orjuuttaa ihmistä. Ylikunnosta toivuttuani olen nauttinut juoksuharjoittelusta ilman tavoitteita ja saanut jälleen kokea, että kohtuullinen liikunta lisää voimavaroja.

- Kuitenkin kaiken tuon edellä mainitun edelle menee usko Kristukseen. Hän antaa voimia ja auttaa meitä jaksamaan myös arjen keskellä. Kuten Hän lupaa: "Rauhan minä jätän teille: minun rauhani – sen minä annan teille. En minä anna teille, niin kuin maailma antaa. Älköön teidän sydämenne olko murheelinen älköönkä peljätkö." (Joh.14:27.)

Miten yhdistät työn, vapaa-ajan ja perhe-elämän?

- Varmasti suurimmalla osalla yrittäjistä on haasteita näiden asioiden kanssa. Itsekin koen usein huonoa omaatuntoa siitä, että en ole ehtinyt viettämään riittävästi aikaa omien lasten kanssa. Varsinkin nuorena yrittäjänä, kun vaimoni **Marjo** oli kotona lasten ollessa pieniä, työpäivät venyivät usein pitkiksi. Silloin aloittelevana yrittäjänä tuli otettua kaikki asiakkaat, joita oli tulossa ja kalenteri täyttyi aamukahdeksasta ilta-kahdeksaan. Nytemmin olen vähentänyt työmäärää ja teen usein nelipäiväistä viikkoa.

- Lomia olen kuitenkin alusta asti pitänyt vuositasolla kutakuinkin saman määrän, kuin työsuhteessa olevatkin.

Mitä haluat sanoa nuorille, jotka haaveilevat yrittäjyydestä?

- Haluan kannustaa kaikkia nuoria yrittäjyyteen. Yrittäjyydessä työteho ja motivaatio on automaattisesti parempi, koska kokonaisvastuu on aina yrittäjällä. Se voi myös olla uhka, jos työ vie liikaa mennessään, jolloin työstäkin voi tulla epäjumala.

- Myös sellaisen tärkeän asian haluaisin evästää nuorille aloitteleville yrittäjille, että arvostakaa omaa työtänne älkääkä lähtekö hintojen polkemisen tielle. Sieltä on vuosien saatossa vaikea nousta. Ja tehkää huolellinen liiketoimintasuunnitelma ennen aloittamista. Kulujen ja erilaisten velvoitteiden määrä voi yllättää.

- Myöskään tyhjän päälle ei kannata yritystä aloittaa. Jokaisella yrityksellä pitäisi olla jokin "runko", jonka varassa saa ainakin velvoitteet hoidettua. Omalla alallani esim. sopimukset Kelan tai hyvinvointialueiden kanssa voivat antaa sellaisen rungon. Myös työskentely ennen yrittäjyyden aloittamista saman alan yrityksessä antaa hyvän

käsityksen siitä mitä mahdollinen yrittäjyys tuo tullessaan.

Onko sinulla jokin motto?

- Omassa työssäni on ollut alusta asti mottona: "Pyri tekemään itsestäsi tarpeeton." Voi kuulostaa hullulta, jopa oksan sahaamiselta itsensä alta. Mutta ajatuksena siinä on tehdä työ niin hyvin, että asiakas ei enää tarvitsisi fysioterapiaa. Tällöin sellainen asiakas, joka on saanut pysyvän avun vaivoihinsa, haluaa kertoa sen muillekin.

Miten ajattelet tulevaisuudesta?

- Omalla alallani tiedetään, että fysioterapian tarve jatkuvasti kasvaa väestön ikääntymisen myötä. Työtä on siis jatkossakin tarjolla, mutta ongelmaksi voi tulla maksajan löytäminen. Erityisesti julkinen sektori on jo nyt alkanut säästämään ostopalveluissa ja näyttää siltä, että tilanne ei ainakaan parempaan suuntaan ole menossa.

- Mutta olen luottanut, että ahkerille, tunnollisille ja rehellisille tekijöille löytyy aina töitä.

Kuvat kirjoittajan kotialbumista.

Siionin tyttäret - naiset lestadiolaisen perinteen välittäjinä Pohjanmaalla vuosina 1927–2009

Ruotsinkielisessä Rauhan Sana -liikkeessä naisilla on ollut merkittävä rooli hengellisen perinteen välittäjinä Pohjanmaan rannikkoseudulla. Herätysliikkeen perinteen välitys ulottuu kodista rukoushuoneisiin ja Sions Missionstidning-lehteen. Siihen kuuluu sekä lestadiolaisen perinteen säilyttäminen että sen uudistaminen, toteaa teologian tohtori Gerd Snellman Åbo Akademista artikkelissaan, joka perustuu hänen kirkkohistorian alan väitöskirjaansa.

Perinteen välitys voidaan nähdä kokonaisuutena, jossa yhdistyvät välitetyn sisällön (perinne) lisäksi välittämistapa (kutsumus) ja välityksen päämäärä (yksilöllinen ja sosiaalinen identiteetti).

Lestadiolainen perinteen kulmakivenä on *kuninkaallisen pappeuden* käsite. Se koskee kaikkia uskonyhteisön jäseniä sukupuolesta tai iästä riippumatta. Sen mukaan kaikki uskovat on kutsuttu vaalimaan suhdetta Jumalaan ja lähimmäisiin sekä olemaan vastuussa lähetystyöstä ja evankelioinnista.

Jakolinja suhteessa kirkkoon

Sions Missionstidning-lehden analysoitujen artikkeleiden perusteella perinteen sisältö jakautui kahteen osaan, joista toinen koski kuninkaallisen pappeuden kohtaamia haasteita. Näkemykset näistä haasteista perustuivat Raamatun varoituksiin erilaisista epäjumalanpalvonnan

muodoista. Esimerkiksi varoitukset epäjumalanpalvontaan kuuluvista ahneudesta, ylpeydestä ja moraalittomuudesta johtivat eettisten ohjeiden kehittymiseen, jotka koskivat sekä miehiä että naisia. Kuitenkin 1900-luvulla naisten ihanteeksi nousivat nöyryys, vaatimattomuus ja uskollisuus suhteessa Jumalaan. Naisihanne heijastui pukeutumis- ja käyttäytymisnormeihin.

Yhteiskunnalliset muutokset, tekninen kehitys ja lisääntynyt yksilöllisyys vaikuttivat käytännöllisellä tasolla siihen, mitä pidettiin epäjumalanpalvontana. Esimerkiksi television yleistymistä 1960-luvulla pidettiin kristityn kodin kannalta ei-toivottavana. Ohjelmatarjontaa pidettiin yleisesti moraalittomana, eikä siihen katsottu kannattavan tuhlata arvokasta armon aikaa. Kuitenkin uskovien keskuudessa esiintyi erilaisia näkemyksiä televisiosta, mikä loi jännitteitä ryhmän sisällä.

Myös suhtautuminen evankelisluterilaiseen kirkkoon ja muihin uskonsuuntiin aiheutti ristiriitoja, ja yhteisössä oli havaittavissa sekä kirkollinen että kirkkoa kritisoiava linja. Pääasiassa voitiin erottaa kaksi eri ryhmää suhteessa lestadiolaisperinteeseen. Toinen ryhmä koostui naisista, jotka halusivat vaalia perinteitä, eivätkä halunneet luopua niistä. Toisen ryhmän naiset taas olivat enemmän progressiivisia ja taipuvaisia jopa hylkäämään tai ainakin muuttamaan perinteitä vas-

taamaan paremmin heidän arvojaan.

Naisten kutsumus

Laestadiolaiset naiset tasapainottelivat näiden jännitteiden välillä ja käyttivät perinteisiin kuuluvia keinoja, kuten rippiä, raamatunlukua, rukousta ja hengellisiä lauluja, uskonsa välittämiseksi. Sponsitaanisuuksuutta suosittiin arjessa näiden keinojen soveltamisessa. Rippi oli keskeistä ja tapahtui perhepiirissä tai uskonveljien ja -sisarien kesken. Siihen kuului synnintunnustus ja synninpäästö Jeesuksen nimessä ja veressä. Rukouksella, raamatunluvulla ja erityisesti hengellisillä lauluilla oli myös tärkeä rooli kodeissa, ja äidit lauloivat usein kotitöitä tehdessään. Perhejuhlissa järjestettiin usein yhteisiä laulutuokioita.

Naisten roolia "kotipappeina" alettiin painottaa, mahdollisesti osittain naispappeuskustelun myötä evankelisluterilaisessa kirkossa 1900-luvun puolivälistä alkaen.

Naiset eivät pelkästään välittäneet perinteitä mekaanisesti, vaan kutsumus käsitti heidän arvojensa ja käytettyjen välityskeinojen kokonaisuuden. Naisten, erityisesti äitien, odotettiin olevan esimerkillisiä ja elävän oppiensa mukaisesti, mikä korosti uskollisuutta Jumalaa kohtaan. Äitiys oli olennainen osa kutsumusta. Vaikka jotkut naiset työskentelivät kodin ulkopuolella, he vastasivat pääosin kodista ja lasten kasvatuksesta, mikä

Kirjoittaja, TT Gerd Snellman työskentelee Turun ruotsinkielisen yliopiston, Åbo Akademin teologisessa tiedekunnassa.

vastasi laajemmin yhteiskunnan normeja 1900-luvulla.

Naiset näkivät tehtävänsä osana suurempaa kutsumusta, johon kuului seuraavan sukupolven valmistaminen elämään uskossa. Lapsia pidettiin Jumalan lahjana. Ehkäisykysymyksen suhteeseen naiset itse ja pariskunnat ottivat eri kantoja riippuen siitä, kuinka he painottivat teologisia ja sosiaalisia näkökulmia.

Kotien ilmapiiri heijastui rukoushuoneisiin, joissa naiset hoitivat pääasiassa käytännön tehtäviä, kuten siivousta ja tarjoilua. Tämä ei tarkoittanut, että naiset olisivat olleet passiivisia kuuntelijoita tilaisuuksissa, sillä he lauloivat ja osallistuivat esirukouksiin saarnaajan ja saarnan puolesta. Naiset vastasivat myös käytännön järjestelyistä, jotta koko perhe saattoi osallistua kokouksiin. He toimivat myös pyhäkoulun opettajina ja

Lestadiolainen tasa-arvonäkemyks on kirjoittajan mukaan täydentävä. Mies ja nainen omine erityisine rooleineen ja tehtävineen ovat täysin tasavertaisia.

muissa opettavissa rooleissa rukoushuoneissa.

Perinteen välittämisen tavoite

Perinteen välittämisen perimmäinen tavoite oli iankaikkinen elämä taivaassa. Tätä tavoitetta varten identiteetti Jumalan lapsena ja osana laestadiolaista yhteisöä olivat keskeisiä. Yksilön identiteetti vahvistui ensisijaisesti kotona tapahtuvan sosialisoinnin ja samastumisen kautta Raamatun esikuvien. Näin mennyt, nykyinen ja tuleva aika kietoutuivat yhteen identiteetin rakentamisessa.

Sosiaalinen identiteetti ilmeni yhteisinä ilmauksina, kuten "rauhantervehdyksenä", ja osallistumisena laestadiolaisiin kokouksiin. 1900-luvun alussa sosiaalinen identiteetti rakentui kodeissa, koska kokouksia pidettiin usein kodeissa. Rukoushuoneiden yleistyessä sunnuntaikokouksiin osallistumisesta tuli laestadiolaisen identiteetin vähimmäisvaatimus.

Viimeistään 1900-luvun jälkipuoliskolla muodostui niin sanottu "suurkokousidentiteetti". Vaikka kaikki eivät välttämättä osallistuneet sunnuntaikokouksiin säännöllisesti, suurkokouksissa ("suurissa seuroissa", toim. huom.) käyminen,

joita järjestettiin muutaman kerran vuodessa lähialueilla, oli yleistä. Samalla kehittyi globaali laestadiolainen identiteetti, koska oli tullut entistä helpommaksi matkustaa myös muissa maissa pidettäviin suurkokouksiin.

Tasa-arvo ja valta

Laestadiolaisen yhteisön tasa-arvonäkemyks voidaan määritellä täydentäväksi (komplementaarinen sukupuolikäsite). Tämä tarkoitti sitä, että miehiä ja naisia pidettiin tasavertaisina kuninkaallisina pappeina, mutta heidän roolinsa olivat erilaiset sekä kotona että seurakunnassa. Naiset hoitivat pääasiassa kotityöt, mikä katsottiin olevan luonnollista, jos miehet kävivät töissä. Useat naiset kokivat olevansa kodin johtajia, vaikka he ilmaisivat toiveen, että johtajuus, erityisesti hengellinen, kuuluisi miehille. Tämä järjestys nähtiin raamatullisena ja voitiin nähdä vallan käyttämisen ilmauksena palvelun, ei hallinnan kautta.

Vaikka *Sions Missionstidning* -lehdessä miehet kirjoittivat enimmäkseen, myös naiset kirjoittivat samankaltaisia hengellisiä pohdintoja. Ei ole viitteitä siitä, että naisten kirjoituksia olisi pidetty vähempiarvoisina. Lehti heijasti jossain määrin tasa-arvoon

ja naisten rooleihin liittyviä kysymyksiä. Esimerkiksi pohdittiin toisaalta, oliko erityiset ohjeet naisille osoitus miehisestä kontrollinhalusta. Toisaalta yhteisön normien noudattamista puolustettiin sillä, että se ylläpiti yhteisön yhtenäisyyttä.

Naisten todellinen vaikutusvalta piili heidän kyvyssään muovata tulevaa sukupolvea. Voidaan kysyä, oliko sukupuolten vallanjako epäsymmetrinen ja kenellä oli todellinen valta yhteisössä ja yhteiskunnassa laajemmin. Laestadiolaiset naiset, erityisesti ne, jotka jäivät kotiin lastensa kanssa, olivat asemassa, jossa he pystyivät vaikuttamaan tulevien yhteisön jäsenten kehitykseen. Vaikka naisten roolit olivat rajoittuja tietyissä muodollisissa tehtävissä – esimerkiksi naiset eivät toimineet saarnaajina – heillä oli keskeinen rooli laestadiolaisen liikkeen hengellisessä ja kulttuurisessa elämässä.

Yhteenveto

Naiset ovat olleet keskeisessä roolissa perinteen välittäjinä kodeissa, rukoushuoneissa ja *Sions Missionstidning* -lehdessä.

- Naiset ovat toimineet aktiivisina perinteen välittäjinä kotona: lasten kasvatus ja kodin hoito ovat usein

olleet käytännössä naisten vastuulla, kun taas heidän puolisonsa ovat avustaneet.

- Naiset ovat osallistuneet aktiivisesti rukoushuone-toimintaan, pääasiassa kuuntelijoina ja emäntinä, mutta myös muun muassa tulkkeina, urkurina, hallinnossa, ompeluseuroissa ja pyhäkoulutoiminnassa. He ovat olleet aktiivisia myös lähetystyössä.
- Naiset ovat yhdessä miesten kanssa toimineet täysivaltaisina kirjoittajina *Sions Missionstidning* -lehdessä.

Naiset ovat välittäneet ja joskus uudelleen määritelleet vanhoja perinteitä. He ovat myös luoneet ja välittäneet uusia perinteitä.

Naisia on kuninkaallisen pappeuden jäsenenä motivoitu kutsumustietoisuudella.

Naisten toiminnan tavoitteena on ollut sekä heidän itsensä että heidän perheidensä hyvinvointi. Tavoite on ollut eskatologinen ja samalla nykyhetken keskittynyt: ikuinen elämä taivaassa aikojen lopussa, mikä edellyttää Jumalan lapsen identiteetin säilyttämistä.

Gerd Snellman
Kirjoittaja on kirkkohistorian dosentti Åbo Akademiassa.

Teksti ja kuvat: Emil Anton

Rooma on kirkkojen kaupunki

Kristillisen pyhiinvaellusperinteen tausta on jo vanha-testamentillisessa juutalaisessa tavassa käydä kolme kertaa vuodessa pyhässä kaupungissa, Jerusalemissa. Tunnetut psalmit (eritoten 120-alkuiset) kertovat näistä tunnelmista, kun matkattiin Jerusalemiin ja Siionin vuorelle. Samaa kuvastoa käytetään Hepr. 12:ssa Siionin vuorelle kokoontuneesta esikoisten seurakunnasta. Näin kirjoittaa Emil Anton, teologian tohtori ja kirjailija. Hän on kirjoittanut myös uuden kristinuskon näkökulmasta kattavan oppaan Rooman-kävijöille.

Pyhiinvaellus on kuva kristillisestä elämästä, matkasta kohti taivaan kotia. Vaikka kristinuskossa Jumalan läsnäolo ei ole sidottu mihinkään yhteen paikkaan, jo ensimmäisten vuosisatojen kristityt kävivät pienillä tai suurilla pyhiinvaelluksilla Jerusalemissa Jeesuksen kärsimys historian paikoilla tai Roomassa apostolien Pietarin ja Paavalin haudoilla.

Vuonna 1300 paavi kutsui koko läntisen kristillisen maailman erityiselle riemuvoiton pyhiinvaellukselle Roomaan, kirkon keskukseseen. Tästä tuli tavallisesti 25 vuoden välein toistuva perinne, ja nyt on alkamassa

vuoden 2025 riemuvoiti. Pyhiinvaellusta Roomaan voisi verrata esikoislestadiolaiseen tapaan käydä jouluna ja helluntaina Ruotsin Lapissa, kenties myös rovasti Laestadiuksen haudalla.

Rooma ei ole vain roomalais-katolilaisten pyhiinvaelluskohde, vaan kristikunta hyvin laajasti samastuu Rooman varhaisten vuosisatojen marttyyriin, joiden muistoa esimerkiksi katakombit ja monet varhaiset kirkot pitävät esillä. Pyhän Sebastianuksen katakombit ovat varhaisimmat ja kantavat sotilasmarttyyri nimeä. Täällä myös säilytettiin Pietarin ja Paavalin maallisia jäännöksiä 200-luvun puolivälin vainojen aikaan. Seinään tuolloin raapustetut tekstit kuten "Pietari ja Paavali, rukoilkaa meidän kaikkien puolesta" luovat jatkuvuuden linkin vainotun seurakunnan ja myöhemmän valtionkirkon uskon välille.

Keisari Konstantinus ei vielä tehnyt kristinuskosta pakouskontoa, vaan salli sen ja tuki sitä. Hän rakennutti ensimmäiset kirkot Pietarin ja Paavalin haudoille ja Sebastianuksen katakombeille. Lutherinkin kapuamien pyhien portaiden vieressä sijaitsevasta lateraanibasilikasta tuli Rooman piispojen kotikirkko ja Santa Maria Maggioresta pääasiallinen Mariankirkko, vaikka Jeesuksen äidille, Marialle pyhitettyjä kirkkoja Roomassa riittääkin vaikka muille jakaa. Suomalaisille merkittävä on Santa Maria sopra Minerva, jossa vietetään vuosittain

TT Emil Antonin kirjoittama "Rooma: Opas pyhiinvaeltajalle" on ensimmäinen Rooma-opas sitten vuoden 1979, jossa keskitytään kristinuskon kannalta tärkeisiin käyntikohteisiin.

suomalainen jumalanpalveluspyhän Henrikin muistoksi 19. tammikuuta.

"Rooma: opas pyhiinvaeltajalle" on ensimmäinen suomenkielinen kristillinen Rooma-opas sitten Seppo Teinosen vuonna 1979 kirjoittaman vastaavan teoksen. Kirjassa esitellään Rooman seitsemän pyhiinvaelluskirkon reitti, varhaiskristilliset kohteet, tärkeimmät Mariankirkot, Lutheriin liittyviä kohteita ja erilaisten "herätysliikkeiden" tai Roomassa päämajaansa pitävien hengellisten liikkeiden keskuspaikat. Näiden joukossa ovat muun muassa 400-luvulla rakennettu Santa Sabina, dominikaaniveljien päämaja, ja Lutherin sääntökunnan eli augustinolaismunkkien pääkirkko Sant'Agostino, jossa säilytetään kirkkoisä Augustinuksen uskovaisten äidin, Monikan hautaa.

Kirjassa on mukana myös ohjelmaehdotuksia noin viikonmittaisille pyhiinvaelluksille sekä hengellisiä tekstejä Raamatusta ja kristillisiltä kirjoittajilta eri vuosisadoilta.

Teksti: Pekka Särkiö, kenttäpiispa evp, kuvat Puolustuvoimat, Mailis Gustafsson ja Jouko Siirilä

Yrittäjäyys ja avioliiton vaaliminen ovat työtä itsenäisyyden hyväksi

Saamme onnitella itseämme siitä, että elämme 107-vuotiaassa vapaassa maassa. Itsenäisyyttä on kuitenkin jatkuvasti rakennettava yhteisen hyvän edistämällä kuten yrittäjäyydellä. Muuten syömme loppuun aiempien sukupolvien kartuttaman hyvinvoinnin perinnön. Näin kirjoittaa kenttäpiispa, evp., Pekka Särkiö Lahdesta.

Suomen vahvuuksia ovat tänään korkea elintaso ja hyvä terveydenhuolto – vastasyntyneiden elinajanodote on maailman kärkeä. Suomen oikeusjärjestelmä on luotettava, vaalit ovat maailman vapaimmat, virkamiehet ovat vähän korruptoituneita ja varallisuuserot ovat pienet. Vahvuuksia ovat myös sukupuolten tasa-arvo, korkeatasoinen kulttuuri ja taide, puhdas luonto sekä tiivis luontosuhde.

Suomi on ainakin 23:ssa eri vertailussa maailman kärkeä. Toisaalta Suomeen syntyy yhä vähemmän uusia suomalaisia. Syntyvyysluvut ovat laskeneet. Viime vuonna syntyi noin 43 000 lasta, mikä on kolmannes vähemmän kuin runsas vuosikymmen sitten.

Avioliiton arvostus ja syntyvyys ovat yhteydessä toisiinsa

Tulevaisuudessa on entistä vähemmän nuoria tarttumassa yhteisiin tehtäviin ja hoitamassa vanhusväestöä. Yhä harvemmat veronmaksajat pitävät pyörät pyörimässä. Matalan syntyvyyden tilanteeseen on nähtävästi alistuttu. Syntyvyyttä ei saa

nousuun vetoamalla, saati käskemällä. Vapauden ja yksilökeskeisyyden kulttuuri sekä vaikeus löytää sopiva puoliso ovat esiin nostettuja syitä matalalle syntyvyydelle. Itse nostan esille sen, ettei avioliiton merkitystä vakaan perhe-elämän ja lasten turvallisen kasvun kannalta tunnusteta riittävästi. Matala syntyvyys johtaa näivetykseen ilman riittävää työperäistä maahanmuuttoa – jonka tuleva ennakoiminen on epävarmaa.

Suomen kehitys köyhästä ja syrjäisestä maasta nykyiseksi vauraaksi eurooppalaiseksi valtioksi on hämmästyttävä menestystarina. Kestävä perusta tulevaisuudelle oli itsenäisyssenaatin 1917 ja sittemmin eduskunnan pyrkimys rakentaa maata vapauksien, demokratian ja laillisuuden varaan. Mitä muita menestystekijöitä Suomella oli tulevaisuutensa rakentamiseen? Maan väkiluku oli pieni ja inhimilliset voimavarat siten rajalliset. Suomella ei ollut erityisiä luonnonvaroja.

Positiivinen uskonnonvapaus ja nuorten hyvinvointi

Jotain Suomella kuitenkin oli, joka on nykypäivään mennessä kasvanut vaurauksiksi. Ensinnäkin Suomi on nojannut sivistykseen. Oman kielen ja kulttuurin korostus 1800-luvun lopulla vahvisti suomalaista identiteettiä. Kirjallisuus, kuvataide, musiikki ja teatteri kukoistivat. Maassa ilmestyi sanomalehtiä.

Sipoon vanha kirkko.

Tärkeintä oli kuitenkin se, että lapset saivat käydä koulua. Koulunkäynti oli kaiken oppimisen ja sivistyksen lähtökohta. Tulevaisuuden Suomea rakennettiin kylien ja kaupunkien kouluissa liitutaulujen, harmonien, fysiikan kojeiden, täytettyjen eläinten, jumppasalien, aamuhartauksien ja ennen kaikkea opettajien opetuksen ja läksyjen luvun kautta. Matalan syntyvyyden ja lasten vähenemisen vuoksi kouluja lakkautetaan parhaillaan ennätysvauhtia. Koulumatkat pitenevät.

Tämän päivän Suomessa positiivinen uskonnonvapaus on kouluissa kääntynyt negatiiviseksi uskontokielteiseksi. Samalla on siirretty syrjään henkinen ja hengellinen elämän perusta, joka varjelee elämää ja auttaa kestämaan vaikeat ajat. Onko sattumaa, että koululaisten ja nuorten keskuudessa mielenterveysongelmat ovat lisääntyneen samaan aikaan kun uskonnon sallimista kouluissa on rajoitettu?

Pisa-tuloksissa, peruskouluisten oppimisvertailuissa

Suomalaisista yli 80 % kannattaa yleistä asevelvollisuutta ja yli 90 % suhtautuu myönteisesti puolustusvoimiin – korkeimpia lukuja Euroopassa.

Suomen sijoitukset ovat viime vuosina laskeneet. Pojat ovat jääneet selvästi jälkeen tyttöjen oppimistuloksista. Samalla kouluviihtyvyys ja oppimisen ilo ovat alentuneet. Koulusivistyksen rapautuminen voi enteillä Suomen tärkeimmän vahvuuden ja hyvinvoinnin perustan rapautumista.

Kouluihin jälleen oppimisen iloa

Kouluihin on saatava jälleen oppimista tukeva ilmapiiri ja oppimisen ilo. Pojilta on vaadittava riittävästi, jotta motivaatio oppimiseen kasvaa. Kiusaamiseen ja häiritsemiseen on puututtava. Voin sanoa kokemuksesta, että kyllä pojatkin oppivat. Varusmiesoppitunneilla ei esiinny häiriöitä ja varusmiehet oppivat lyhyessä ajassa vaativia taitoja.

Samoin on oltava riittävät kannustimet kullekin astua työelämään ja ottaa paikkansa yhteiskunnassa. Liian moni jää ajelehtimaan tai uppoutumaan pelien ja digitaalisen keinotodellisuuden maailmaan.

Millaisten eväiden varassa lapset ja nuoret lähtivät sata vuotta sitten kohti aikuisuutta? Monien henkiseen perintöön kuului ahkeruus ja utteruus yhteisten asioiden hyväksi, halu täyttää paikkansa yhteiskunnassa ja luottamus Jumalan johdatukseen. Tältä pohjalta monet kasvoivat ja täyttivät paikkansa. Paljon riippui omasta sinnikkyydestä ja motivaatiosta. Tämä muistuttaa siitä, kuinka tänäänkin olisi osattava arvostaa koulussa opittuja asioita.

Työ Jumalaan turvaten on ollut voimavaramme -

Veteraanisukupolvi on meille rohkaiseva muistutus ihmisen kyvystä selviytyä äärioloissa. Eikä vain selviytyä, vaan toimia yhteiseksi parhaaksi. Heidän ansiostaan Suomi on säilyttänyt itsenäisyyden ja on tällä hetkellä eri mittareilla maailman parhaimpia maita asua ja elää.

Onko sodat pystyssä seissyt maa nyt menossa polvilleen, menettämässä voimansa ja sitkeytensä selvitä eteenpäin? En tahdo uskoa sitä. Julkisuus nostaa esille ilmiöitä, jotka eivät ole koko totuus. Suurin

Pekka Särkiö korostaa, että pojat ovat koulumenestyksen suhteellisesta laskusta huolimatta hyvin oppivia. Varusmiesoppitunneilla ei esiinny häiriöitä ja niillä omaksutaan lyhyessä ajassa hyvinkin vaativia taitoja. (kuva vuodelta 2014)

osa ihmisistä on säilyttänyt toivonsa ja kykynsä tulla toimeen. Mutta edelleen myös tarvitaan yhteistä ponnistusta ja huolenpitoa heikoimmista, etteivät hajaantuminen ja vastakkainasettelu kasvaisi. Veteraanit ovat meille esikuvana: veljiä ja sisaria ei jätetä. Ukrainan sota osoittaa, etteivät sodat ole väistyneet Euroopasta. Yleinen asevelvollisuus ja koulutettu reservi ovat meidän puolustuksemme perusta. Yli 80 % suomalaisista kannattaa asevelvollisuutta ja yli 90 % suhtautuu myönteisesti puolustusvoimiin. Nämä ovat korkeimpia lukuja Euroopassa. NATOn jäsenyyden toteuduttua 2023 Suomen turvallisuus lepää leveillä harteilla.

Menneet sukupolvet selvisivät vuosisatojen ajan eteen tulevista vaikeuksista omalla työllään ja turvautumalla Jumalaan. Samat voiman lähteet ovat edelleen auki. Mutta osataanko niihin turvautua, jos usko on tulleet vieraaksi?

Toivotan Hyvää ja Rauhallista joulua!

TT Pekka Särkiö

Yrityssperheen Viron-matkailijat yhteiskuvassa Rummun hylätyllä kaivoksella Länsi-Virossa.

Yrittäjäpäivät Virossa lokakuun alussa

Kera Group Oy:n Tallinnan tilat ja Viron ev.-lut. kirkko tutustumisen kohteina

Yrityssperhe ry:n syksyn yrittäjäpäivien matkakohdeeksi valikoitui tällä kertaa Tallinnassa ja eräät matkakohdeet Länsi-Virossa. Ajankohta oli tällä kertaa varsin myöhäinen, lokakuun 4.-6. päivät. Matkan keskeistä asiasisältöä olivat vierailu Kera Groupille kuuluvassa Keraplastin tuotanto- ja toimistotiloissa noin 15 kilometriä Tallinnasta etelään sekä tutustuminen Viron uskonnolliseen tilanteeseen Sley ry:n lähetin Liisa Rossin johdolla.

Bussimatkan sujumisesta Viron maaperällä huolehti tuttuun tapaan **Kemppaisen Pekka** alkaen aamulla kello kuusi Kärkkäisen parkkipaikalta Lahdesta. Viron puolelle siirryttiin Eckerö Finlandian avulla, joka irtosi Länsisatamasta aamulla yhdeksän aikoihin.

Johtuen viikonlopusta, laivalla oli menen tullen väenpaljous: perjantaina Viroom päin matkusti aika lailla Suomessa

työskenteleviä Baltian maiden kansalaisia. Sunnuntai-iltana paluutungos oli todella jaloissa tuntuva. Viisaimmat varasivat hytin kotimatkalke. Silti sisätiloista ei meinannut löytyä uudestaan istumapaikkaa, jos kävi ostamassa hampurilaisen jostain.

Jo satamaan saapuessa saattoi todeta, että ollaan "etelässä": puut viheriövät ja säätilaa aistiessa tuntui, kuin olisi siirrytty ajassa kuukauden taaksepäin myös Helsinkiin verrattuna.

Kera Group Oy:n Viron tuotantotilat sijaitsevat noin puolen tunnin ajomatkan päässä Tallinnan keskustasta Pärnuun päin. Viron Keraplastin osuus on nykyisellään noin kymmenen prosenttia koko konsernin liikevaihdosta, joka on kasvussa ja työllistää nykyisellään kirjanpito huomioiden 17 henkilöä.

Konsernin toimitusjohtaja Seppo Nieminen kertoo, että

toiminta on ollut muutaman vuoden aikana tasaaisessa kasvussa: logistiikka- ja kaupakeskukset sekä teollisuushallit niin yksityisellä kuin julkisella puolellakin ovat kohteita, joissa Kera Groupin tuotteille on ollut kasvavasti kysyntää.

Seppo Nieminen ja hallituksen puheenjohtaja **Juha Nieminen** ovat olleet perheyrietyksen työssä täysipainoisesti jo silloin, kun toiminta alkoi laajemmin kansainvälistyä vuodesta 1996 alkaen, ensin Viroom, muualle Baltiaan, Venäjälle, Puolaan ja Pohjoismaihin.

Alun perin Keraplastin toiminta lähti alkuun Keravalla **Tapio Niemisen** innovatiivisen muovinkäsittelyn tuloksena vuonna 1971. Vain vuotta myöhemmin valoa läpäiseviä kattokupuja valmistava yritys muutti Orimattilaan. Nyt konserni työllistää noin 280 henkilöä, joista noin sata on Suomessa.

Viron tuotanto menee Viron ja Baltian markkinoille

Viroom lähtemisen taustoja muisteltaessa palataan vuoteen 1996, jolloin toimintaa Virossa johtava **Valer Kasari** ja nykyisen myyntipäällikön **Taavi Tammon** isä **Andrus Tammo** tulivat Suomeen erälle messuille tavatakseen Keraplastin johtoa. Samalla he ilmaisivat halunsa alkaa edustaa yrityksen tuotteita Virossa. Jälleenmyyntisopimus tuli koskemaan kattokupuja ja savunpoistoluukkuja Valer Kasarin toimiessa aluksi myyntipäällikkönä.

Suunnilleen 2000-luvun alussa Virossa alettiin valmistaa lisenssillä savunpoistoluukkuja. Hintakilpailu oli kovaa ja Keraplast sai kaipaamaansa kilpailuetua alkamalla valmistuttaa Viron markkinoille meneviä savunpoistoluukkuja Virossa. Kattokuvut tulivat alkuvuosiina Orimattilasta.

Paldiski on Luoteis-Virossa sijaitseva satamakaupunki, jossa pysähdyttiin viehättävässä kahvilassa ennen Tallinnaan paluuta.

Liisa Rossi (vas.) vastaanotti Mailiss Gustafssonilta Yrityssperheen lahjan ja kutsun saapua illalliselle ansiokkaan luennon jälkeen.

Valev Kasari (oik.) johtaa Keraplastin Viron-toimintaa. Työntekijöitä Virossa on 17.

- Vuonna 2011 me ostimme Viron jälleenmyyjämme liiketoiminnastaan sen osan, joka myi meidän tuotteitamme.

Seppo kertoo, että Venäjän-Ukrainan-sota ei ole vaikuttanut kaupankäyntiin Baltiassa eikä muissa maissa.

- Ennen sotaa Venäjälle vuonna 2005 perustetulla tehtaalla valmistettiin savunpoistoluukkuja myös Viroon. Se mahdollisuus on nyt loppunut. Liettuassa meillä on vastaava tehdas ja Latviassa myyntitoimisto.

Kera Groupin markkinaosuus Suomessa ja Virossa jopa 70 %

Juha Niemisen mukaan Saksa on Kera Groupin päätuotteiden tuotteiden emämaa. "Valoa ja ilmaa" -sloganin alla olevaan tuoteryhmään kuuluvat kattoikkunat ja painovoimainen savunpoisto. Tulipalotilanteessa avataan luukut, jolloin savu ja häkä poistuvat tiloista.

- Kattokupujen kautta liikkeelle lähdettiin. 1980-luvun lopulla mentiin mukaan euronormitettuun painovoi-

maiseen savunpoistobisnekseen. Nyt savunpoistojärjestelmät ovat puolet meidän liikevaihdesta. Loppuosan muodostavat kattoikkunat ja terassilasitukset ja valokatteet ja muovituotteet.

Suomessa ja Virossa Kera Groupin markkinaosuus peräti 60-70 % savunpoistutuotteissa. Skandinaviassa, Puolassa ja Liettuassa osuus on noin 30-50 prosenttia. Koko konsernissa noin 280 työntekijää, joista Suomessa on 100 henkeä. Toiseksi isointa toiminta on Puolassa.

Viron toimintoja vetänyt 1990-luvulta saakka vetänyt Valev Kasari on Juha ja Seppo Niemisen mukaan myyntihenkinen, sosiaalisesti taitava kaveri. Hänen persoonallaan on ollut suuri merkitys tuotannon ja myynnin suotuisaan edistymiseen.

Valevin kilpaurheilutalutalla on heidän mukaansa merkitystä: entisenä maansa huippuvoimistelijana hän on tottunut tekemään töitä menestyksen eteen ja tulemaan toimeen ihmisten kanssa. Vapaa-aikanaan hän valmentaa myös nuoria urheilijalupauksia.

Noin 20 000 maksaa luterilaisen kirkon jäsenmaksun

Tulopäivän päätteeksi osallistujilla oli mahdollisuus kuulla Virossa jo vuosia lähetystyössä olleen teologian maisteri Liisa Rossin (Sley ry) esitys Viron uskontotilanteesta. "Viron uskonnollinen tilanne ja lähetystyön tarve maassa". Työssään koulutuskoordinaattorina hän vierailee seurakunnissa kouluttamassa ja opettamassa Raamattua.

Esitys oli kuulijalle perin silmiä avaava. Alussa Liisa esitteli parin vuoden takaisen väestönlaskennan yhteydessä esille tulleita tietoja kansalaisten uskonnollisista siteistä. Yhtenä kysymyksenä oli muun muassa se, pitävätkö vastaajat jotain uskontoa omanaan. Kysymys ei tarkoittanut sitä, kuuluuko vastaaja johonkin kirkkokuntaan vaan tunteeko hän yhteyttä tai kenties vain sympatiaa jotain uskontoa kohtaan.

Vastausten perusteella peräti 71 prosenttia virolaisista ei pidä mitään uskontoa omanaan, vain 17:lle jokin niistä on tärkeä.

- Täällähän on tosi iso venä-

läisvähemmistö, kaksi kolmasosaa on etnisiä virolaisia. Venäjätaustaisille ortodoksisuus on läheisintä. Hyvin pieni osa virolaisista uskoo vanhoihin pakanauskontoihin nojaavaan "mauskoon". - Virolaisista kristityistä suurin osa luterilaisia. Koko maan tilastoissa ortodokseja on kaksi kertaa enemmän kuin luterilaisia. Luterilaisenkirkon jäsenmäärä laskee ja ortodoksien määrä kasvaa. - Viron virolaisista valtaosa luterilaisia. Jos ollaan virolaisia ja ylipäätään kristittyjä niin sitten ollaan luterilaisia, kiteyttää Liisa.

Luterilaisen kirkon vuosittaisen jäsenmaksun maksaa noin 20-21 000 jäsentä. Määrä on tosiaan pieni, kun virolaisia noin kolme miljoonaa. Seurakuntien määrä on noin 170. Neuvostoliiton aikana Tallinnan Lasnamäkeen rakennettuun 100 000 asukkaan lähiössä avattiin juuri uusi seurakunta.

- Suurin osa seurakunnista kirkkoineen sijaitsee maaseudulla, joka tyhjenee kuten Suomessakin. Niissä on yleensä vanhoja kirkkoja mutta aktiiviset seurakunnassa kävijät saattavat olla kymmenkunta mummoa.

Uudet uskonnot vetävät puoleensa

Välillä sanotaan, että Viro on Euroopan ateistisin maa. Ateismi on väärä termi kuvaamaan tilannetta, korostaa Liisa Rossi.

- Viro on vähiten kristillinen maa. Ihan muutama prosentti välittää miettiä koko asiaa niin paljon, että viitisikieltää uskonsa. Mutta täällä uskotaan tosi paljon uususkonnollisesti ja henkimaailmaan. Kiinalainen uusia vuosi näkyy Virossa vahvasti, jostain syystä se kiinnostaa virolaisia. Etenkin nykyisten teini-ikäisten isovanhemmat ehtivät nuoruudessaan "syvimpänä Neuvosto-aikana" irtautumaan vahvasti kristinuskosta, mutta erilaiset uskomukset elävät.

- On kuulemma nähtävissä, että kristinusko on jo niin vierasta ja outoa, että halutaan siihen, ottaa selville, mitä se oikein on.

Joka tapauksessa julkisesta sanasta ja tapakulttuurista voi saada käsityksen, että luterilaisella kirkolla olisi Virossa edelleen vankempi kulttuurinen painoarvo, kuin jäsenmääristä voisi päätellä.

- Arkkipiispa **Urmus Viilma** näkyy mediassa vahvasti. Hän ottaa mielellään kantaa ja häneltä kysytään sitä. Esimerkiksi joka vuosi Viron suurimmassa Postimees lehdessä julkaistaan arkkipiispan joulusaarna sanasta sanaan, vaikka kirkko on pieni vähemmistökirkko.

Lisäksi on paljon tärkeitä tilaisuuksia, joihin arkkipiispaa pyydetään mukaan. Helmikuussa vietetään Viron 24.2. itsenäisyyspäivä Toompean mäellä. Valtion johdon edustaja sekä arkkipiispa pitää siellä aina lipun siunauspuheen.

Pienempiin isänmaallisiin ja muihin maallisiin juhlatilaisuuksiin pyydetään yleensä paikallinen pappi esiintymään tapahtuman yhdessä vaikkapa kunnanjohtajan kanssa.

-Tällaisissa asioissa Viro näytetään yhtäkkiä kristillisempänä maana kuin esimerkiksi Suomi. Suuri osa kansasta ajattelee, että kirkot ovat hieonoja ja niitä pitää kunnostaa, mutta ei niillä minulla ole minun elämäni kanssa mitään tekemistä. Kuitenkin on hyvä mennä sinne joskus etsimään sielunrauhaa.

Vain kuusi prosenttia pitää itseään kristittyinä

Tulevaisuuden näkymät eivät ole kuitenkaan täälläkään kovin valoisat. Nuorimmat Liisan mainitsemaan kyselyyn vastanneista kuuluivat 15-29-vuotiaiden ikäryhmään. Heistä enää kahdeksan prosenttia sanoo pitävänsä jotain uskontoa itselleen tärkeinä ja vain kuusi prosenttia pitää itseään kristittyinä!

- Aika lailla monenlaista joukkoa lisäksi kuuluu tuohon kuuteen prosenttiin. Kristillisyyden monille lähinnä kulttuurista kuulumista johonkin. Luterilaisen kirkon kannalta huolestuttavaa on lisäksi se, mihin kirkkokuntiin kristityt nuoret kuuluvat. Noin kolmasosa identifioi itsensä luterilaisiksi, kolmasosa on ortodokseja ja kolmasosa kallistuu vapaisiin suuntiin. Luterilainen kirkko on menettänyt kymmenen vuoden aikana merkittävästi suhteellista osuuttaan.

Yksi luterilaiset kirkon suuri kysymys, missä ovat meidän nuoret, Liisa Rossi huokaa. Nuorisotyötä tehdään tosi vähän. Myös lapsityöntekijät puuttuvat. Pyhäkoulutyötä

on onneksi jonkin verran. Voidaan sanoa, että Viron luterilainen kirkko ulkoistanut nuorisotyönsä vapaille suunnille. Nuoret menee missä muutkin nuoret ovat.

-Täällä ajatellaan aika paljon, että nuoret itse tekee nuorisotyön. He tekevät sitä vuoden tai kaksi ja sitten nuorisotyö loppuu paikkakunnalla, kun vapaaehtoiset lähtevät opiskelemaan muualle.

- Sley ry:n muut kolme Viron lähettiä ja joulukuun alusta myös Liisa Rossi asuvat Tartossa ja tekevät siellä juuri lapsi- ja nuorisotyötä. Kolme työntekijää on mahdollistanut tähän mennessä kolmen rovastikunnan nuorisotyön.

Rossin mukaan yleisuskonnollisuuden muutoksessa Suomi on tulossa hyvää vauhtia Viron perässä.

- Seitsemän vuotta sitten saattoi kertoa, että täällä on paljon uushenkisyyttä, mutta nyt kuulen kotimaassa käydessäni, että Suomessa on sama tila. Ihmiset haluavat luoda itse oman uskonnollisuutensa.

Neuvosto-aika passivoi tehokkaasti

Yksi syy, joka on vaikuttanut kirkon passiivisuuteen pitää esillä kristillistä sanomaa, on siinä, että Neuvostoliiton aika Virossa passivoi tehokkaasti seurakuntia. Toimintaa ei kielletty kokonaan mutta hengellistä työtä ei saanut tehdä lainkaan seinien ulkopuolella. Sisäpuolella sai puhua Jumalan sanaa, mutta jos jonkun tiedettiin olevan kristitty ja käyvän kirkoissa, niin hänen oli turha haaveilla paremmasta asunnosta, työpaikasta tai autonostoluvasta.

Koska seurakunnat ovat edelleen pääasiassa pieniä ja köyhiä, niillä ei ole varaa

palkata edes yhtä pappia. Suuri osa papeista palvelee monta seurakuntaa ja tekee muuta työtä. Seurakunnassa pappi saa tehdä lähes kaikki asiat ihan itse, jopa huolehtimaan ja olemaan mukana kirkkojen remonteissa.

Monet seurakunnat tosi pappiseskeistä. Pappi voi jopa itse sanoa, että ette te mitään raamattupiiriä voi perustaa, ellei pappi ehdi sinne mukaan. Liisa Rossin työ Viron kirkon lähetyskeskuksen koulutuskoordinaattorina merkitsee sitä, että hän tukee Viron seurakuntien jäseniä ennen kaikkea Raamattua opettamalla.

-Luterilaisissa seurakunnissa paljon ihmisiä, jotka ei lue koskaan itse Raamattua. Rippikoulu käydään täällä enimmäkseen aikuisina esimerkiksi, kun on pyydetty kummeiksi. Kirkko nähdään usein tarpeelliseksi vain ongelmien kohdatessa. Eräs viisikymppinen pariskunta tuli kerran rippikouluun. Pian ystäväperhe oli tullut huolissaan kysymään, että onko teillä jokin kriisi. Jos joku menee seurakuntaan, silloin ajatellaan olevan jokin ongelma, johon sitä Jumalaa voitaisiin tarvita.

Tuomiokirkko on jatkuvan remontin kohteena

Perjantain täysipainoisen iltapäivän ja Liisa Rossin kanssa vietetyn päivällistaukion jälkeen matkalaisilla oli edessä viihdepainotteinen lauantai, jolloin oli mahdollisuus tutustua Tallinnan keskikaupunkiin kävellen tai lähteä bussilla Tallinnan televisiotorniin sekä lähteä kiertämiselle Länsi-Viroon, jossa kohteina olivat Rummun vanha vedellä täyttynyt kaivos sekä Murrin vankilamuseo. Matkalla nähtiin

myös Paldiskin kaupunki, jossa on aikoinaan sijainnut Neuvostoliiton sukellusvenetukikohta. Illalla vietettiin perinteinen juhlaillallinen ravintola Argentiinassa.

Sunnuntain yhteiseen ohjelmaan kuului ainoastaan jumalanpalvelus klo 11 - 12.30 Tallinnan Tuomiokirkossa, jossa saarnasi seurakunnassa vuodesta 2015 kirkkoherrana ollut **Arho Tuhkru**. Paikalla oli myös arkkipiispa Urmas Viilma kirkkoherran syntymäpäiväkahveilla.

Tuomiokirkkoseurakunnassa on jopa kaksi päätoimista pappia, mutta kirkkohera Tuhkru on Liisa Rossin mukaan valitellut sitä, että puolet hänen työajastaan tuppaa menemään erilaisiin neuvonpitoihin Viron museo- viraston kanssa. Tämä on toisaalta ymmärrettävää, koska kirkon vanhimmat osat ovat 1200-luvulta, siis jopa Turun tuomiokirkkoa vanhempia ja uusimmatkin 1700-luvulta. Pientä ja isompia remonttia on tekeillä koko ajan.

Näkymä Keilan vesiputouksilta. (Kuva Sirkka Kokkonen.)

Teksti ja kuvat: Veera Konttinen

Yrityssperheen Tallinnan matka 2024

Olen Veera Konttinen, 30-vuotias kahden lapsen äiti Etelä-Pohjanmaalta. Arkeni on melko hektistä, sillä pyörötän tällä hetkellä yksin arkea lasteni kanssa. Hektisyyttä on lisännyt huomattavasti se, että olen lähtenyt oppimatkalle yrittäjyyteen äitini firman, Palvelukeskus Vaahtera Oy:n kautta. Yrittäjyys kiehtoo ja tätä kautta sainkin kutsun mukaan Yrityssperhe matkalle

Tallinaan syksyllä 2024. Se katkaisi arkeni toviksi sekä antoi samalla ainutlaatuisen matkakokemuksen.

Kerroin kanssamatkustajalle, että en ole pitkään aikaan päässyt pois arkisista ajatuksista ja askareista. Tallinnan matkalla havahduin siihen, että elin juuri siinä hetkessä, ihastellen matkanvarrella olleita kohteita, joita oli sopivasti meille järjestetty. Meillä

oli myös äärimmäisen ihana porukka. Kaikkia en tuntenut, osa oli "näköttuja" ja osan kanssa pääsin myös syvempään keskusteluun, joista erityisesti pidän.

Liikuimme bussilla paikasta toiseen. Voisi sanoa, että "linja-autossa onpi tunnelmaa". Laulettiin ja ihmiset kertoivat omia ajatuksiaan sekä kokemuksiaan. Muutama kokemus liikuttikin itseäni

paljon ja jäivät mieleeni.

Matkaseurue näytti omaan silmääni kaikki huomioon ottavilta sekä yhteisölliseltä. Yrityssperheen toiminnan taustalla ovat kristilliset arvot, jotka välittyivätkin juuri yllä mainitsemallani tavalla. Matkasta jäi kokonaisuudessaan lämmin muisto ja jos mahdollista, lähden varmasti jollekin toisellekin matkalle mukaan.

Matkalla Tallinnan tuomiokirkkoon.

Veera Konttinen (Molemmat kuvat).

Yrityssperheen kevätmatka Gardalle

1.-4.5.2025
GARDAJÄRVI, ITALIA

Yrityssperheen järjestämä matka suuntautuu ensi toukokuussa Gardajärvelle, Italian pohjoisosiin. Järven turkoosi vesi, ympärillä kohoavat vihreät vuoret ja idylliset pikkukaupungit lumoavat kauneudellaan.

Matkalla käymme yritysvierailuilla ja saamme kuulla yrittämiseen liittyviä luentoja, joten matkan voi kirjata opintomatkaksi.

Lentoaikataulut:

1.5.25 Helsinki-Milano Malpensa 08:00 – 10:05

4.5.25 Milano/Linate - Helsinki 14:35 – 18:35

Majoitus 3 yötä aamiaisineen 2 hlön huoneessa
Hotel BONOTTO, Desenzano

Hinta sisältää Finnairin lennot, matkatavarat, kuljetukset, retket, hotelliyöpymiset, aamiaiset, yhden juhlaillallisen sekä yhden lounaan.

Matkalle mahtuu 35 henkilöä ilmoittautumisjärjestyksessä.

HINTA JÄSENILLE
690€ / HLÖ

LISÄTIETOA JA VARAUKSET
NETTISIVULTA

www.yrityssperhe.fi

Hyvää Joulua ja Menestyksestä Uutta Vuotta 2025!

Verkkokaupassa 10 mm kirkkaat
kennolevyt sekä ovi- ja autokatokset -15 %
vuoden loppuun asti!

Tule tekemään hankintoja-meiltä löydät
laadukkaat tuotteet ja palvelut
toiveidesi mukaan.

Katso lisää
www.keraplast.fi

Kiitämme asiakkaita ja
yhteistyökumppaneita kuluneesta vuodesta.

KERA GROUP OY
KERAVENT • KERAPLAST
16300 Orimattila
puh.03 544 3100

HYS Heinolan Yrityssuunnittelu Oy

Heinolan Yrityssuunnittelu Oy on palveleva tilitoimisto Lammilla.

Tarjoamme kirjanpidon ja tilinpäätöksen lisäksi laajasti erilaisia taloushallinnon palveluita, mm.

- laskutus
- laskujen maksupalvelu
- palkkojen ja viranomaismaksujen maksatus
- laskutus, myyntireskontran seuranta ja tarvittaessa perintäpalvelut
- tulossennusteet ja rahoituslaskelmat
- konsultointi

Käytössämme on Heeros-järjestelmä, joka mahdollistaa täysin sähköisen taloushallinnon,
asiakkaamme valitsemalla laajuudella.

Vieraile kotisivuillamme osoitteessa www.yrityssuunnittelu.fi ja

ota yhteyttä: info@yrityssuunnittelu.fi tai Elina Nieminen puh. 0400 267 029.

Mietitään yhdessä miten me voisimme helpottaa yrittäjän työtaakkaa taloushallinnon osalta.

SORSA

Est 1983

SORSA VARUSTEE

LAVA-AUTOT

- LAVAKANNET -

- LAVAKATTEET -

- RULLAKATTEET -

- LAVAKAUKALOT -

RAKENNAMME MYÖS

MATKAILUAUTOT,

HUOLTOAUTOT JA

KYLMÄAUTOT

TOIMIPISTEEMME

VANTAALLA & LEMPÄÄLÄSSÄ

AURANMAAN
PUHALLUSVILLA

**Lämpimät eristykset
puhallusvillalla**

auranmaanpuhallusvilla.fi

ismo.puhallusvilla@gmail.com

Ismo Rantala

Puh. 0400 531 010

SUOMICONNECT

Toivoo kaikille rauhallista Joulua ja
siunattua uutta vuotta 2025!

Joustavia etämittausta ja hallintaa ratkaisuja
teollisuuteen, maatalouteen,
rakennusallalle ja muualle! Energian ja
veden kulutus, GPS, olosuhteet ja paljon
muuta.

suomiconnect.fi – yritysten IoT, SCADA-
järjestelmät ja automaatio

tinksi.fi – IoT meille kaikille

Silta koneiden ja meidän maailman
välissä!

TEUVAN MÖKKI- JA SORVITUOTE Oy

saunat.net

Suvanto 50 saunamökki

Valmistamme mökit asiakkaiden toiveiden mukaan, jo 36 vuoden kokemuksella.
Katso lähin edustaja: saunat.net

Teuvan Mökki- ja Sorvituote Oy

Mäki-Mikkiläntie 6, FI-64700 TEUVA

Avoimena: ma-pe 8.00-16.00

Tehdas, puh. 06-267 2661 • Myynti, puh. 045-895 5232

KUMPPANISI CLT- JA HIRSI- RAKENTAMISESSA

Toteutamme myös muut rakennustyöt.

*Rakennamme rakkaudesta puuhun,
arvostamme sitä ja tunnemme tuotteemme.
Ota rohkeasti yhteyttä!*

050 590 8221 | jaakko.sukari@teuvarakenne.fi

www.kstpelti.fi

KONESAUMAKATOT

JULKISIVUPELLITYKSET

- UUDISRAKENNUKSET
- SANEERAUKSET
- IKKUNA- JA OVIASENNUKSET
- SISUSTUSTYÖT
- KYLPYHUONEREMONTIT
- RAKENNUSTEN SALAOJITUKSET

Jonin
Rakennuspalvelu Oy

Onnentie 2, 64770 Äystö
Puh. 050 307 4101
joni.leppala@joninrakennus.fi
www.joninrakennus.fi

Rappaustekniikka LAURELL OY

Vaativia, kokonaisvaltaisia
julkisivukorjauksia yli 30 vuotta
Pirkanmaalla ja pääkaupunkiseudulla.

Rappaustekniikka Laurell Oy
on hyvä, luotettava ja varma valinta.

ilkka.laurell@rappaustekniikka.com, 0400 633 224
www.rappaustekniikka.com

ILMAN VÄLIKÄSIÄ!

- Tilaa työvaatteesi suoraan Wexman Workwear:ltä

Yksinkertaisesti parempi kauppa!

WEXMAN AB

TILAUKSET PUH 0400 90 35 15 | tilaukset@wexman.fi | www.wexman.fi

Leipoo Paimion sydämessä

Café Asta

www.cafeasta.fi

- Juhliesi kakut ja leivonnaiset
omasta leipomosta
- Vietä herkullinen kahvihetki
- Lounas arksin klo 11-13

Cafe Asta Oy
Asematie 2
21530 Paimio
p. 02-473 2602

MANSIKOITA

Valmiiksi poimittuna
Myös herneettä

HEINJOEN MANSIKKATILA

VT24:n varrella
Heinjoentie 46, 17510 Nyystölä
P. 03 5561270

Tuttu ja turvallinen vuosikymmenien kokemuksella ja ammattitaidolla.

Suoritamme

- rakennussuunnittelua
- uudisrakentamista
- rakennussaneerausta

RAKENNUSPALVELU

Lahtinen Oy

puh. 0400-729681, 0405875157

e-mail: jouko@rplahinen.fi, kimmo@rplahinen.fi

*Herkullisiin
arjen ja juhlan hetkiin -
Täytkekakut sekä muut makeat ja
suolaiset leivonnaiset kahvilassa,
kotona tai juhlissa
nautittaviksi!*

LAURELL
Hyvää vuotta
1947

Hämeenlinna | Riihimäki
Lahti | Tuusula | Turku
www.laurell.fi

PIKKUPUOTI OY

Tekstiilialan osaamista jo vuodesta 1987
Liikelahjat ja yritystekstiilit

PIKKUPUOTI TOIVOTTAI HYVÄÄ JOULUA!

Mikko Raitinen
myynti@pikkupuoti.fi, +358 400 386 720
Facebook: PikkuPuoti Oy, Instagram: @pikkupuoti
www.pikkupuoti.fi

HOIVARAKENTAJAT

**Rakennuksia ihmisten
ja ilmaston parhaaksi.**

Tilaa Vesivekin uutiskirje, osallistu

10 000 €
rempparaha-arvontaan!*

Uutiskirjeen tilaajana saat hyödyllistä tietoa, vinkkejä ja huolto-ohjeita pientalon kunnossapitoon. Tilaa uutiskirje nettisivuillamme vesivek.fi/uutiskirje

* Arvonnan säännöt: vesivek.fi/remonttiraha

vesivek.fi / 019-425 2235

Moottori- ja venehuolto,
korjaukset sekä talvisäilytys

Laiturit, asennus ja korjaukset

MARINETEK

Moottori- ja venepalvelut 050 4640064

Laiturit 050 4640060

Moreenikatu 2, Lappeenranta / Avoimma ma-pe 10-17

Sekä sopimuksen mukaan

Tue lähetystyötä Virossa

LIISA ROSSI

Olen teologi, joka on kutsuttu työhön Viron luterilaisen kirkon Lähetyskeskukseen. Työssäni koulutuskoordinaattorina vierailen seurakunnissa kouluttamassa ja opettamassa Raamattua. Virolaisista kristittyjä on vain pieni osa, mutta tämäkin kansa tarvitsee Jeesusta. Kiitos, jos haluat olla mukana työssä tukemassa evankeliumin leviämistä eteläisessä naapurimaassamme!

Lue lisää ja lahjoita: www.sley.fi/liisarossi

PALVELUOSOITTEET

AUTOPALVELUT

Öljypiste.fi

Launeenkatu 82
15610 Lahti
Puh. 0400-220 033

HALLINTOPALVELUT

**HEINOLAN
YRITYSSUUNNITTELU Oy**

Täyden palvelun tilitoimisto
Elina Nieminen
puh. 0400-267 029
info@yrityssuunnittelu.fi
ilm. sivu 27

KAUPPA JA PALVELU

Kyrön Siivous Oy

Armi Hartikka, Kyrö
puh. 040-516 3451

KAUPPA JA PALVELU

**MASKUN
KALUSTETALO
IDEAPARK**
www.masku.fi
Ilm. takasivu

Verhoomo Sorsa Oy

puh. 020 755 88 10
www.verhoomosorsa.fi
Ilm. sivu 28

KAUPPA JA PALVELU

Suomi Connect Oy

OTAVA
puh. 050-449 8686
www.suomiconnect.fi
ilm. sivu 28

T:mi Aki työ

puh. 040-501 4752
anneli.kraemer@gmail.com
SIVOUSTYÖT

**ITALIAN
KAAKELI**

Verkkokauppa
www.italiankaakeli.fi

HALLINTOPALVELUT

TANFOR OY

KLAUKKALA
www.tanfor.fi

Kempiiri Oy

Tervetuloa Kukinnon Kammariin!
Soita ja sovi aika.

Peke 0400-538 900 tai
Tepa 040-775 2957
www.kukinnonkammari.fi

Boatex Oy

LAPPEENRANTA

Puh. 050 464 0060
ilm. sivu 32

Pikkupuoti Oy

JOUTSA
puh. 0400 386 720
www.pikkupuoti.fi
ilm. sivu 31

Tilimenu

Velkuntalohuolto

Veli-Matti Raittinen
velkuntalohuolto@gmail.com
0400 641 921

Antiikkitukku.fi

Steija Ay / Wexman

puh. 0400-903 515
www.wexman.fi
ilm. sivu 30

Eureka-Import Oy

LAHTI
www.eureka-import.fi

**Hyvää joulua ja
Siunattua vuotta
2025!
Tämä on maksettu
ilmoitus.**

BioAccess Oy
BIOMETRIIKAN ASiantuntijapalvelut

Benetech Finland Oy

Palvelut yrityksille
viennin kehitys - kehitysavustukset - EU rahoitus
+358 44 200 8612 - hannu.salmi@benetech.fi

OivaAika

Palvelut Lahden alueella:

- * Kotihoito
- * Kotisairaanhoido
- * Kotisiivoukset
- * Omaishoidon lomien sijaistaminen kodeissa
- * Ikääntyneiden kuntouttava päivätoiminta

www.oivaaika.fi
050-5143223/Marianne

**Keiteleen
Ak-palvelut Ky**

KEITELE

**SIUNATTUA
JOULUNAIKAA!**

Raija ja Aarno Konttinen
Puh. 0400-732 864
aarno.konttinen@pp.inet.fi

**KAHVILA- ja
LEIPOMOPALVELUT**

LAURELL OY

www.laurell.fi

ilm. sivu 31

CAFÉ ASTA

Puh. 02-473 2602

www.cafeasta.fi

ilm. siv 30

KULJETUS- JA LOGISTIIKKA

Kuljetusliike Laurell Oy

LAMMI

Puh. 040-482 8613

0400-210 614

RAKENNUSPALVELUT

**Pirkanmaan
Laatutoimitus Oy**

LEMPÄÄLÄ

Gsm 0400-622 712

www.laatutoimitus.fi

Varastoaatelit Oy

Lasse Lehtimäki

Gsm 040-529 1520

varastoaatelit@kolumbus.fi

**Isover-puhallusvillatuotteet
Auranmaan Puhallusvilla**

Ismo Rantala

0400-531010

ilm. sivu 28

Better Home

Näyttävää sisustusta

www.betterhome.com

Matti Salonen

010 505 2020

KERA GROUP OY

www.keragroup.fi

ilm. sivu 27

Wanajan Woima Oy

VALKEAKOSKI

Jyrki Kuusisto

Puh. 040 544 0621

jyrki.kuusisto@sahkokuusisto.fi

www.sahkokuusisto.fi

www.wanajawoima.fi

**KST Yhtiö/
ST Rakennus-Pelti**

puh. 0500-699 134

www.kstpelti.fi

ilm. sivu 29

Metsäpaja

Hämäläinen Oy

Sokkalanmäentie 63

52320 Vitsiälä

Erkki 040-7263775

Ville 0400-939187

**Rakennuspalvelu
Lahtinen Oy**

Puh. 0400-729681, 040-5875157

jouko@rplahinen.fi

kimmo@rplahinen.fi

ilm. sivu 31

**Rappaustekniikka
Laurell Oy**

www.rappaustekniikka.com

ilm. sivu 30

Keskisentie 14 B

33960 Pirkkala

gsm 0400 637 443

www.pks-saneeraus.fi

**Kuljetus
J. Heinonen Oy**

HERRALA

puh. 040 748 8829

kuljetus.jheinonen@gmail.com

**Jonin Rakennus-
palvelu Oy**

ÄYSTÖ

joni.leppala@joninrakennus.fi

ilm. sivu 29

Vesivek Oy

PIRKKALA

Juha Kautto

www.vesivek.fi

ilm. sivu 32

LVI-MASAFIX

Matti Salmensuu, Lahti

040-411 4786

matti.salmensuu@gmail.com

Motivatec Oy

Teuvarakenne Oy

TEUVA

Jaakko Sukari

www.kotilehto.net

ilm. sivu 29

J. Gustafsson Oy

S1-ryhmän urakoitsija

Käytön johtaja- ja

konsulttipalvelut

Riihitie 9, 04130 Sipoo

Gsm: 040 5507733

S-posti: j.gustafsson@kolumbus.fi

www.juhagustafsson.fi

T:mi Esko Eklund

MYRSKYLÄ

**MAANSIIRTO- JA
KAIVUUTYÖT**

Gsm 041-452 3565

esko eklund@pp.inet.fi

**Rakennusurakointi
T. LAURELL**

Pirttiläntie 1, 17200 Vääksy

GSM 0400 714 900

tero.laurell@phnet.fi

Talo- ja Maanrakennus

Ilkka Rantala
KYRÖ
ilkkarantala@gmail.com
0400 530 898

Hoivarakentajat

HOLLOLA
www.hoivarakentajat.fi
ilm. 31

T:mi P.O.Salonen

TAMPERE

Gsm 0400-510 965
salonen.p.o@gmail.com

sähkösuunnittelu
HL-ELEC OY

www.hl-elec.fi

Scanding Oy

TEOLLISUUSPALVELUT

T:mi Antti Vainioranta

antti.vainioranta@gmail.com
Gsm 0400 791 872

Loiran Asennuspalvelu Ky
ENO

Puh. 050-585 9130
www.loirasennuspalvelu.fi

LiftTaso Oy

Keijo Forsström
LAHTI
keijo@lifttaso.fi

HOLLOLA
www.skanveir.com

**TERVEYDENHOITO
PALVELUT**

AlaDent Oy

Aleksis Kivenkatu 10 E
33210 Tampere
Puh. 010 406 3900
www.phla.fi

Kuntoutusasema

T:mi Timo Laine

LAHTI

Gsm 0400-497 076
www.kuntoutusasema.fi

Joulurauhaa

-WemDent-

TUOTANTOTOIMINTA

PADAS-KEITTIÖT OY
WWW.PADAS-KEITTIOT.FI

Finnmari
KYNTTILÄT
www.finnmari.fi

**Teuvan Mökki- ja
Sorvituote**

Puh. 06-267 2661
www.saunat.net
saunat@saunat.net
ilm. sivu 29

**Heinjoen
mansikkatila**

Heinjoentie 46, Nyystölä
puh. 03 556 1270
ilm. sivu 30

printed by lightpress
TULOSTUKSIA JA MUUTA GRAAFISTA & DIGITAALISTA PALVELUJA
AJURIN TARKKUUDELLA, VALON NOPEUDILLA.

www.lightpress.com

**Muista hyödyntää
jäsenemme
tarjoamia
palveluita!**

YRITYSPERHE-lehti

Ilmoitus YRITYSPERHE-lehdessä.

Yrityssperhe ry julkaisee jäsenlehteä, josta voi tilata ilmoitustilaa. Ilmoitusta varten tarvitaan seuraavat tiedot:

Yrityksen nimi tai logo, lyhyt informaatio yrityksen päätuotteesta tai -palvelusta puhelinnumero ja osoitetiedot sähköposti + www sivut

4-värinen

Etusivu	185 x 225 mm	650 EUR
Takasisu	185 x 260 mm	550 EUR
koko sivu	A4 + 3 mm bleed	505 EUR
koko "	185 x 257 mm	505 EUR
1/2 "	185 x 125 mm	280 EUR
1/3 "	185 x 80 mm	240 EUR
1/4 "	90 x 125 mm	180 EUR

Palveluosoitteet:

1 palsta 30 mm	50 EUR
1 palsta 60 mm	85 EUR
2 palstaa 30 mm	125 EUR
2 palstaa 60 mm	140 EUR

jatkuva ilmoitus/sama aineisto

-20%

Jos haluat Yrityssperhelehteen ilmoituksen, ota yhteys Pekka Kemppeeseen 0400 538 900.

ideapark

Ideaparkin ihana joulu!

Ihana joulu on valloillaan Lempäälän Ideaparkissa.

Se tarkoittaa muun muassa Käsityöläisten joulutoria, jouluista piparkakkukylää sekä joulupukin ja muorin vierailuja Keskusaukiolla. Yli 150 liikettämme ovat täynnä ideoita jouluun ja ostosten lomassa on mahdollista käydä rentoutumassa upouudessa Vesimaailma Louhessa tai ottaa kartingkisa Viihdekeskuksessa.

Lue lisää netistä: lempaala.ideapark.fi.

